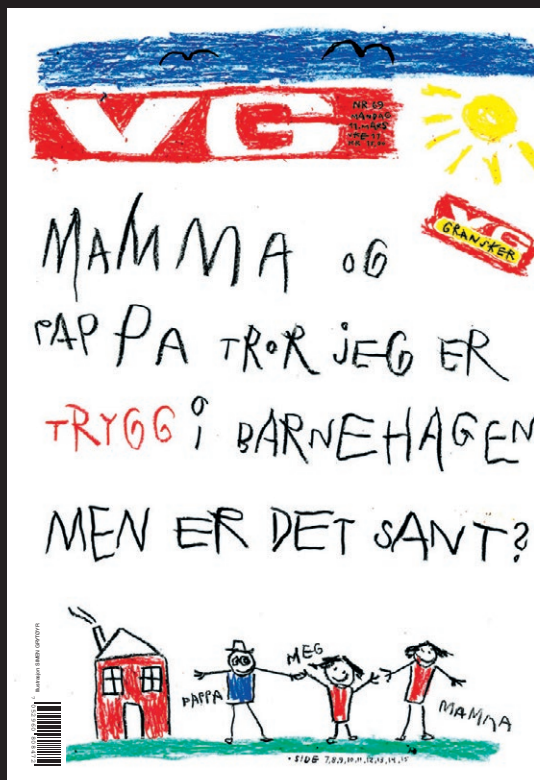

METODERAPPORT

SKUP 2013

Barnehage- granskningen

Frank Haugsbø, John Bones, Dan Kåre Engebretsen,
Lars Joakim Skarvøy og Tanja Wibe Lund.

Barnehagegranskningen

Innsendere:

Frank Haugsbø, John Bones, Dan Kåre Engebretsen, Lars Joakim Skarvøy og Tanja Wibe Lund.

Takk til:

Tom Byermoen og Erlend Ofte Arntsen.

Publisert:

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/barnehager/>

Kontaktperson:

VG ved John Bones
PB 1185 Sentrum
0107 Oslo
TLF: 91335101

Redaksjon:

Verdens Gang
Pb. 1185 Sentrum, 0107 Oslo
Sentralbord: 22 000 000

Innledning

En av de største endringene i det norske samfunnet de siste tiårene, omhandler barna våre. Der de fleste tidligere var hjemme frem til skolepliktig alder, tas de nå vare på av offentlige og private barnehager store deler av døgnet.

Norge er helt i verdenstoppen hva gjelder yrkesdeltakelse for begge kjønn. Som en forutsetning for og konsekvens av dette, har antallet barn i norske barnehager eksplodert.

I 1975 gikk tre prosent av alle norske barn fra ett til seks år i barnehage. I dag er tallet rundt 90 prosent. Det er særlig blant barn under tre år at barnehagedeltakelsen har økt betraktelig.

Nå leveres 300 000 barn i norske barnehager hver dag. Dette er barn som i svært begrenset grad har anledning til å gi beskjed dersom ting ikke er som det skal. Deres sikkerhet er overlatt til barnehagene mens mamma og pappa er på jobb.

I denne sammenheng er det en viktig del av pressens samfunnsoppdrag å være en vaktbikkje som passer på at det myndighetene er seg sitt ansvar bevisst, og gjør sitt ytterste for å sørge for at barna våre er trygge.

Den rødgrønne regjeringen hadde et uttalt mål om at Norge skulle ha verdens beste barnehager. De fleste vil være enige om at i global sammenheng, så har norske barn det svært godt – også i barnehagen.

Men det har også gått galt. Ved flere anledninger har barn omkommet mens foreldre har vært på jobb. Hver dag blir barn skadd i barnehagen. Noen alvorlig, andre får mindre skrammer. Mange barnehager sliter med for lav bemanning, og klarer ikke å følge opp barna på den måten Stortinget har vedtatt at de skal passes på.

VGs barnehagegranskning har hatt som mål å sørge for at mange gode resultater og mye

Barnehagegranskningen

godt arbeid fra titusener av ansatte i norske barnehager ikke blir en sovepute for myndighetene. Det er alltid rom for forbedringer. Og for barna våre er kun det beste godt nok.

Ideen blir til

Gjennom sommeren og tidlig på høsten 2012 leste VGs journalist Frank Haugsbø en rekke rystende enkelthistorier om forhold i norske barnehager. Han hørte også liknende enkelthistorier gjennom sitt nettverk.

Det gav ham ideen om å se nærmere på forholdene. Etter relativt raske undersøkelser ble det klart at det aldri var gjort noen større kartlegging av tilsynsvirksomheten ved norske barnehager.

Haugsbø bestemte seg derfor for å be om innsyn i rapporter fra Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim for det siste året.

Etter hvert som rapportene kom inn, ble det klart at det hyppig ble avdekket lovbrudd rundt om i Norge. Noen alvorlige og direkte relatert til barnas sikkerhet og utvikling, andre av mer byråkratisk karakter. I rapportene som kom inn fra de fire byene nevnt over, var det påpekt lovbrudd ved nesten 90 prosent av tilsynene.

Omfanget og hyppigheten av lovbruddene i de litt tilfeldige rapportene gjorde at det raskt var naturlig å spørre seg om hvor godt sikkerheten til norske barnehagebarn er ivaretatt. Var funnene i disse rapportene representative for tilstanden i barnehagene?

Det skulle vise seg å bli et svært utfordrende spørsmål å besvare.

Ansvar for å kontrollere kvaliteten på norske barnehager ligger i dag hos kommunene, som ofte også er eiere av de samme barnehagene som de skal kontrollere. Over kommunalt nivå satt ingen på en oversikt over hva som faktisk ble avdekket gjennom de mange hundre tilsynene som blir utført hvert år. Ingen hadde heller noen oversikt over hvor ofte det faktisk ble utført tilsyn.

Dette gjorde at VG satte i gang det som er den største kartleggingsjobben i redaksjonens historie. Vi bestemte oss for å be om innsyn i alle tilsyn som var utført ved barnehagene i landets 429 kommuner de siste tre årene. Målet var å få et helhetlig bilde og publisere alle rapportene på VG Nett, slik at alle kunne sjekke tilstanden i barnehagene i sitt nærmiljø.

Vi ville finnet svaret på følgende:

- 1) Hvor ofte brytes loven i norske barnehager?
- 2) Av hvilken karakter er lovbruddene?
- 3) Hvordan er kvaliteten på kontrollen av barnehagene?

Etter intensiv jobbing kunne vi seks måneder senere presentere den første landsomfattende oversikten over hva som avdekkes gjennom tilsyn med barnehagene.

Hva er nytt?

● For første gang ble det utarbeidet en helhetlig oversikt over hvilke tilsyn som utføres ved norske barnehager, og funnene som blir gjort i disse.

● Publiseringen av 31 000 sider med tilsynsrapporter gjorde at foreldre landet rundt for første gang på en enkel måte kunne sjekke om det hadde blitt utført tilsyn ved deres barnehage, og hva dette tilsynet eventuelt avdekket. Det ble også tilrettelagt for diskusjoner om hver enkelt barnehage gjennom forhåndsmodererte kommentarfelt. I sum kom det inn om lag 6 000 innlegg på de ulike barnehagene.

Barnehagegranskningen

Analysene av rapportene viste at:

- 1 av 2 – rundt 3 000 barnehager – hadde ikke gjennomført tilsyn i treårsperioden, til tross for at kommunene er pålagt å utføre slike «kontinuerlig».
- 55 kommuner hadde ikke gjennomført tilsyn ved noen av sine barnehager.
- Det ble konstatert lovbrudd ved annenhver barnehage
- 1 av 6 fikk konstatert lovbrudd knyttet direkte til barnas fysiske sikkerhet
- 1 av 5 fikk konstatert alvorlige brudd på hygienebestemmelsene
- 1 av 10 hadde fått påvist mangelfull bemanning

Metode

METODE 1: Innsamling

30.oktober 2012 startet Frank Haugsbø arbeidet med å sende innsynsbegjæringer til landets 429 kommuner. VG ba om å få rapporter etter tilsyn etter lov om barnehager og etter forskrift om miljørettet helsevern, i tidsrommet 2010-2012. Tidsrommet ble valgt på bakgrunn av at mange kommuner opplyste at de tolket Kunnskapsdepartementets pålegg om «kontinuerlig tilsyn» som at dette må gjennomføres med en treårs-syklus.

Allerede morgenen etter at de første innsynsbegjæringene var sendt ut, begynte det å komme inn tilsynsrapporter. Den første dagen kom det nesten 800 rapporter. I mange kommuner hadde saksbehandlerne spørsmål om hva VG etterspurte, og det var derfor mange telefoner og tekstmeldinger de første dagene.

Totalt mottok VG 4500 tilsynsrapporter fra 350 norske kommuner etter tilsyn i over 3000 av landets over 6000 barnehager – til sammen over 31.000 sider. 78 kommuner hadde ikke levert rapporter, verken etter lov om barnehager eller forskrift om miljørettet helsevern, da den første saken ble publisert 10. mars 2012.

Mens noen kommuner brukte tre timer på å sende oss rapporter, brukte andre tre måneder. Flere kommuner svarte ikke på VGs henvendelser før det hadde gått flere uker. I flere kommuner ble dette forklart med langtidssykmelding av ansatte som var alene om tilsynsoppgaven. Totalt ble det foretatt over 200 purringer, på epost og telefon.

For å holde oversikt over hvilke kommuner vi mottok rapporter fra, og hvilken type rapporter som ble sendt, ble alle forsendelser journalført manuelt på en liste over alle landets kommuner. Her ble også purringer, og eventuelle datoer for lovet levering, notert.

Flere kommuner hadde sladdet navn på barnehagene, og noen hadde også sladdet navn på eiere og andre opplysninger i rapportene. Dette ble det systematisk klaget på. Typiske eksempler på klageprosesser vi måtte igjennom var disse tre tilfellene:

- Sandnes kommune sladdet navn på fem av barnehagene i rapportene, samt en rekke andre opplysninger. I flere av sakene konkluderte kommunen med at barnehageansatte hadde begått grove fysiske og psykiske overgrep mot barn i barnehagene. VG ba i en epost sendt til kommunen 10. januar om innsyn i navnene på barnehagene, men dette ble avslått samme dag. 29. januar ble kommunens avslag påklaget. Sandnes kommune behandlet klagen en

Barnehagegranskningen

uke senere, og opprettholdt vedtaket om delvis innsyn. Saken ble deretter påklaget til Fylkesmannen i Rogaland, som 12. mars ga VG fullt medhold og påla Sandnes kommune å gi fullt innsyn i dokumentene og utlevere rapportene i usladdet versjon.

● Vågan kommune i Nordland ville ikke utlevere noen rapporter. I en epost til VG 1. november skriver Torhild Schøning i skole- og barnehageadministrasjonen følgende: **«- viser til din begjæring om innsyn og ber om at din begjæring presiseres i henhold til Offentlighetsloven. Offentlighetsloven regulerer spørsmål om innsyn i nærmere konkretiserte saksdokumenter - det kan ikke sees at et krav til kommunen om å fremskaffe uspesifiserte dokumenter på et vist tema over en periode på flere år kan imøtekommes.»**

Etter at VG hadde klaget på avslaget, skrev Schøning 7. desember:

«Enhver kan nå søke i Vågan kommunes postlister, teknologien gir mulighet for å søke på de søkeordene som nevnes, det er derfor ikke nødvendig å be saksbehandlerne om assistanse for slike søk».

7. desember påpekte VG at det ikke var mulig å søke i postlistene lengre enn tre måneder tilbake i tid. Da det ikke kom svar fra kommunen, sendte VG 14. desember en klage til Fylkesmannen i Nordland. Fire dager senere sendte Schøning en oversikt over dokumenter registrert fra august 2008 til dags dato på søkeordene vi hadde bedt om; "tilsynsrapport" og "barnehage", og ba om tilbakemelding på hvilke av disse vi ønsket utskrift på. Etter å ha bedt om innsyn, fikk VG innsyn i de etterspurte dokumentene.

● Øyer kommune utleverte bare en avsyv rapporter. Torun Synnøve Skogen i kommuneadministrasjonen begrunnet det slik: «Har gått gjennom våre tilsynsrapporter og det er kun denne ene som er i en slik form at jeg kan gi den ut. Tidligere rutiner og maler har unnlatt rapportene fra offentlighet.

3. januar 2013 gjorde VG kommunen oppmerksom på at saken ville bli innklaget til Fylkesmannen i Oppland om rapportene ikke ble frigitt. Etter å ha tatt saken opp med rådmannen, svarte Skogen dette 9. januar:

«Nei, du har jo helt rett i at disse ikke kan unnlates offentlighet slik du nevnte i tidligere mail. Har snakket med flere her i kommunen, og vi unnlater jo ikke disse rapportene fra offentlighet selv om disse fra 2010 var stemplet slik. Det er jo ingen navn eller andre ting i rapportene som tilsier at de skal unnlates.»

METODE 2: Digitalisering

Etter hvert som det svært omfattende materialet kom inn, ble det tydeligere og tydeligere at vi måtte finne en god måte å systematisere rapportene på. I denne fasen av arbeidet ble to av redaksjonens medlemmer med spesiell kompetanse innen datastøttet journalistikk koblet på prosjektet.

Ettersom det hele veien var vårt mål å publisere alle rapportene på VG Nett, var det åpenbart at de måtte samles digitalt.

En tredjedel av kommunene insisterte på å sende rapportene per post. Disse rapportene måtte skannes inn manuelt, et arbeid som tok rundt 40 timer. Hver rapport ble skannet inn og lagt i én felles dropbox-mappe sammen med de rapportene vi hadde mottatt elektronisk.

Da denne jobben var gjort, satt vi med en base med tilsynsrapporter fordelt på et tusentalls filer av ulike formater. Vi hadde likevel en stor utfordring knyttet til filene, nemlig at en fil ikke betød en rapport. Noen kommuner hadde sendt rapportene som en enkelt fil, noen med en fil pr. barnehage. Fra andre kommuner virket det helt tilfeldig

Barnehagegranskningen

hvordan rapportene var strukturert; i noen tilfeller var det flere rapporter i en enkelt fil, mens andre filer kun inneholdt enkeltrapporter.

Neste skritt var derfor å få til et system som gjorde at det på en enkel måte var mulig å skille rapportene fra hverandre, og gjøre alle filene om til samme format.

For å få til dette ble det programmert en liten applikasjon i programmeringspråket php som utførte følgende oppgaver:

Leste PDF-fil, kjørte tekstgjenkjenning og vurderte om det var flere rapporter. Om det var flere rapporter ble disse splittet opp i separate filer.

For spesielt interesserte kan det nevnes at det etter en rask vurdering ble det sett mot åpen kildekode for å få til en tekstgjenkjenning. Valget falt til slutt ned på tesseract-ocr (<http://code.google.com/p/tesseract-ocr/>). Dette fordi Tesseract støtter de norske spesialtegnene æ ø og å.

Deretter fikk hvert dokument en egen id i en database (mySql), sammen med tekstinnholdet.

id	docId	text	pageNum
1	1	Kommuneoverlegen i Midtre Namdal	1
2	1	Avviksrapport N° 1	2
3	1	Til: Oppvekstetaten i Osen kommune, Fra: Revisor Per v Erik Arne	3
4	1	Kommuneoverlegen i Midtre Namdal	4

Eksempel på en side i en scannet rapport i mySql.

METODE 3: Utvikling av analyseverktøy

Vi hadde nå samlet inn alt grunnlagsmaterialet vi ønsket oss, og fått systematisert dette digitalt.

Redaksjonen satt på en database med 4500 filer med enkeltstående tilsynsrapporter, fordelt på tre år. Noen av rapportene omhandlet samme barnehage, men fra ulike år.

Nå måtte vi finne en god måte å analysere rapportene på. Vårt mål var hele veien å avdekke hvor ofte norske barnehager ble kontrollert, hva kontrollene avdekket, og presentere funnene i en stor base på VG Nett. Får å få til dette, måtte vi klare å gjøre om 31000 sider med tekst til tall.

Barnehagegranskningen

Landets 429 kommuner har nesten 429 ulike måter å føre tilsyn med barnehagene på, og rapportene ble skrevet på svært ulik måte. Noen fulgte en mal der lovbrudd ble talt opp på slutten av rapporten, mens andre skrev mer helhetlige betraktninger.

Det var derfor ikke mulig å kjøre noe automatisert søk i vår database for å avdekke hvor mange lovbrudd som var avdekket, og hva slags lovbrudd dette dreide seg om. Det var tydelig at vi måtte gå gjennom alle sidene manuelt.

Dette var en i overkant stor jobb for en reporter, noe som gjorde at ytterligere tre journalister ble koblet på prosjektet.

Samtidig ble de datakyndige i redaksjonen utfordret på å finne et godt system for lesing av dokumentene. Her ble det stilt en rekke krav:

- Vi ønsket oss et verktøy der flere reportere kunne lese dokumenter i databasen samtidig, uten at det ble dobbeltlesing.
- Vi ønsket at reporterne kunne registrere og kategorisere funn i rapporten fortløpende, slik at vi kunne kvantifisere funn i rapportene presentert gjennom tekst, som tall.
- Vi ønsket å gjøre databasen søkbar.
- Vi ønsket et verktøy som gjorde det mulig å foreta kvalitetskontroll av funnene våre.
- Verktøyet måtte også kunne behandle rapporter fra forskjellige filformater. Noen kom fra kommunene som word-filer, noen ble sendt som utskrifter, noen som tekstfiler, noen som PDF og noen som bilde-PDF.

Først prøvde vi ut disse verktøyene:

- Abbyy Fine Reader. Kunne dette være effektivt for å omgjøre alle filer til samme format?
 - Copernic Desktop Search: Kunne dette hjelpe oss til å foreta målrettede søk i dokumentene?
 - Adobe Pro: Kunne dette hjelpe oss med å systematisere dokumentene for senere søk?
 - Google Refine: Kunne dette hjelpe oss å rense opp i dokumenter?
- Vi testet disse verktøyene på rundt 30 rapporter, og konkluderte med det kom til å bli usedvanlig tidkrevende, uansett hvilket eller hvilke kombinasjoner av verktøy vi valgte.

Etter videre undersøkelser fant vi at ProPublica hadde crowdsourcet et prosjekt kalt «Free The Files» (<https://projects.propublica.org/free-the-files/>), hvor leserne ble invitert inn for å lese kvitteringer i forbindelse med den amerikanske valgkampen. Verktøyet håndterte en rekke dokumentformater, og gjorde det lett å koble dokumenter og data fra leserne. Store deler av verktøyet var også her åpen kildekode, og ligger ute som en del av Documentcloud på github (<https://github.com/documentcloud/document-viewer>).

Vi bestemte oss da for å adoptere ideén, og utvikle vår egen versjon av verktøyet.

Da denne løsningen var klar fra VGs datautviklere, testet vi denne med hundre rapporter og to journalister, og kom fort frem til en del forbedringer.

Blant annet bestemte vi oss for å opprette ni ulike hovedkategorier for type lovbrudd,

Barnehagegranskningen

slik at vi kunne skille de alvorlige fra de mindre alvorlige. Typiske kategorier var «fysisk sikkerhet», «hygiene», «brudd på bemanningskrav», «manglende vedtekter» etc.

Her er det viktig å nevne at samtlige verktøy brukt internt og ut mot leserne var basert på åpen kildekode, og er tilgjengelig for alle, gitt at man har den rette kunnskapen på området.

 Barnehagerapportene

Barnehagedokumentene

DOCUMENT PAGES TEXT

Zoom

Search

Vågstranda oppvekstsenter
v/ enhetsleder,
6387 VÅGSTRANDA

Telefon: 71 16 66 00
Vollan 8a, 6300 Åndalsnes

Stab/støtte
Besøksadresse: Rauma rådhus,
Vollan 8

Vår ref: 2011000729 – 7
Deres ref:

Dato: 25.11.2011

RAPPORT FRA TILSYN I VÅGSTRANDA BARNEHAGE 23. NOVEMBER 2011.

Tilstede: Aina Tomren Strandmann, enhetsleder
Hanne Kildal, styrer
Kåre Johan Straume, tilsynsmyndighet
Greta Grøtta, tilsynsmyndighet

Tilsynet ble gjennomført etter dialogmetoden.

Barnehagens rammebetingelser.
Vågstranda barnehage flyttet inn i sine nåværende lokaler (tidligere gym sal på skolen) høsten 1995. Barnetallet på Vågstranda har vært stigende de siste åra. Dette sammen med at barna er yngre når de starter i barnehagen og at større tilbud benyttes, gjør at barnehagen har blitt for liten arealmessig. Den oppleves som trang. Pr. i dag brytes arealnormen, så tilleggsareal er nødvendig. Foreldre som ønsker utvidelse av plass får negativt svar.

Ut ifra et lederperspektiv oppleves det positivt at oppvekstsenteret er samlet i ett bygg.

Enhetsleder ser at barnehagepersonalet opplever en anstrengende hverdag. Parkettgulvet i barnehagen oppleves som et problem. Det blir mye støy når mange barn skal leke seg på dette gulvet. Bedriftshelsetjenesten har foretatt støymåling og har kommet med forslag om støydempende tiltak. Spesielt støynivå er det under frileiken. Personalet er bevisst med deling av barnegruppa og de bruker skolens lokaler når det måtte passe. (Det er trangt på skolen også).

Enhetsleder sier at personalet i barnehagen er slitne med grunnlag i

Page 1 of 4

1. Hvilken barnehage?

Finner ikke? Klikk for nytt dokument
Irrelevant dokument? Klikk her!
Teknisk utfordring

2. Når var tilsynet?

3. Var det avvik?
☐ Ja ☒ Nei
Antall merknader

Hva slags sak snakker vi om?
☐ Klar sak
☐ Mulig sak
☒ Ikke sak
Tags

Legg inn og hent ny
— eller hopp over dette dokumentet —
Gi meg nytt dokument

Eksempel på tilsynsrapport i verktøyet.

Barnehagegranskningen

METODE 4. Lesing - tekst til tall

Etter at alle dokumenter var scannet inn i riktig format og det nye analysesystemet utviklet startet arbeidet med å gjennomgå dokumentmengden.

I løpet av fire uker i januar og februar ble samtlige tilsynsrapporter lest av en gruppe på fem journalister.

Etter at en rapport var lest, ble antall lovbrudd som var avdekket manuelt plottet inn i vår database, og rapporten ble tagget/merket digitalt med hva slags type lovbrudd det dreide seg om.

Rapporten ble også registrert på riktig barnehage, i riktig kommune, og den ble merket med hvorvidt det dreide seg om en privat eller kommunal virksomhet.

Dette ble registrert i en MySql-database.

I tillegg ble det gjennomført en etisk vurdering av om innholdet i den enkelte rapport var publisert (se eget punkt under).

METODE 5: Analyse

Da alle 4 500 rapportene var gjennomlest, sørget det nyutviklede analyseverktøyet vårt for at det var en relativt enkel oppgave å hente ut statistikk.

I analysearbeidet søkte vi i hovedsak etter dette:

- Antall tilsyn
- Antall lovbrudd
- Lovbrudd brutt ned på kategorier.
- Lovbrudd brutt ned på eierform (kommunalt eller privat), fylke og kommune.
- Avvik brutt ned på eier.
- Avvik brutt ned på fylke.

Vi gjorde disse hovedfunnene:

- 1 av 6 barnehager, over 500, hadde fått påvist knyttet til barnas fysiske sikkerhet.
- 1 av 5 barnehager, nesten 700, har begått lovbrudd knyttet til hygiene og sikkerhet.
- 1 av 10, over 300, barnehager hadde manglende bemanning.
- 55 kommuner har ikke hatt tilsyn i det hele tatt de siste tre årene.
- Halvparten av barnehagene har brutt loven på en eller flere måter.
- Det var ingen signifikant forskjell på lovbruddene mellom offentlige og private barnehager.

METODE 6: Kartlegging av barnehager

Vi satt nå på solide tall på hvor mange lovbrudd som var avdekket, og hvilke type lovbrudd det dreide seg om. For å kunne si noe om andelen barnehager med lovbrudd, og andelen barnehager hvor det var utført tilsyn, trengte vi en fullstendig oversikt over hvilke barnehager som faktisk eksisterer i Norge.

Dette viste seg å bli mer utfordrende enn vi hadde sett for oss. Hverken direktorat, departement eller andre myndighetsinstanser satt på noen komplett oversikt over hvilke barnehager som faktisk finnes i Norge.

Fra Kunnskapsdepartementet fikk vi en liste over offentlige barnehager, men ikke de private. Vi fant ut at en slik liste var tilgjengelig hos Norsk Skoleinformasjon, og deretter koblet vi disse to listene. En del barnehager manglet informasjon om adresse, og derfor måtte vi kjøre listen opp mot geografisk informasjon vi fant i Brønnøysundregistrene.

Da vi nå hadde skaffet oss en så komplett oversikt over norske barnehager som vi mente

Barnehagegranskningen

det var mulig å oppdrive, startet arbeidet med å plott disse inn på et digitalt kart.

Den komplette barnehagelisten ble til slutt geotagget ved hjelp av Googles Maps sitt javascript. Etter litt eksperimentering hadde vi til slutt gitt de aller fleste barnehagene en geografisk posisjon som vi kunne plote i kartet. De barnehagene som sto igjen ble manuelt plottet i databasen.

METODE 7: Manuell research

Da vi var trodde vi var ferdig med å kartlegge all nødvendig faktainformasjon om alle barnehager, støtte vi på et nytt problem: Knappt 300 av barnehagene i listen lot seg ikke identifisere da vi koblet informasjonen opp mot Brønnøysundregistrene. Disse måtte sjekkes med manuelle søk, en jobb som tok en uke for en person. Det var flere årsaker til at de ikke lot seg identifisere. Det kunne skyldes skrivefeil i navn, endring av navn, geografisk flytting av barnehagen, eller at barnehagen var nedlagt. Dette manuelle arbeidet gjorde også at vi fant barnehager som ikke fantes i de to originale listene.

METODE 8: Utvikling av nettverktøy for publisering

Et av hovedmålene med prosjektet var å lage en samlet oversikt over alle barnehagene i Norge, slik at alle kunne sjekke tilstanden i sin barnehage. Til hver barnehage ønsket vi å knytte tilsynsrapporter og gi leserne mulighet til å kommentere.

En utvikler og en designer i redaksjonen ble satt på saken, og resultatet ble som vist under:

I høyre kolonne lenker vi også videre til alle artiklene i serien, en egen forklaring om metoden vår og en kommentar som sier hvorfor vi publiserer alle rapportene.

The screenshot shows the 'BARNEHAGE BASEN' website. At the top, there are three statistics: 'Hver dag leveres 300 000 barn i over 6000 norske barnehager. Er de trygge?', 'VG har gått gjennom mer enn 4500 tilsynsrapporter fra over 3000 barnehager i årene 2010, 2011 og 2012.', and 'Kartleggingen viser at tilsynene har avdekket lovbrudd i annenver barnehager. Ca. 3000 barnehager er ikke kontrollert.' Below these are search filters: 'FUNN DIN BARNEHAGE OG DEL ERFARINGER MED ANDRE.' with a search bar, and '...velg kommune under...' and '... eller velg kommune i kartet.' with a map of Norway. The main content area is divided into three sections: 'AKERSHUS' (768 barnehager, 662 rapporter, 441 med rapporter), 'AUST-AGDER' (171 barnehager, 86 rapporter, 63 med rapporter), and 'BUSKERUD' (333 barnehager, 232 rapporter, 167 med rapporter). Each section lists various municipalities. At the bottom, there is a 'FINNMARK' section (116 barnehager, 82 rapporter, 58 med rapporter). On the right side, there is a 'Powered by: Løst' logo and a 'BARNEHAGEGRANSKNINGEN' logo with a house icon and the text 'Hver dag leveres 300 000 barn i norske barnehager. VG undersøker om de er trygge.' Below this are four buttons: 'Se vår samleside her', 'Slik drives tilsyn', 'Slik jobbet vi', and 'Derfor publiserer vi'.

Landoversikt: Dette er inngangsportalen til barnehagerapportene. Barnehagene kan finnes ved hjelp av et søkefelt, eller ved å velge kommune i utlistingen eller i kartet.

Barnehagegranskningen

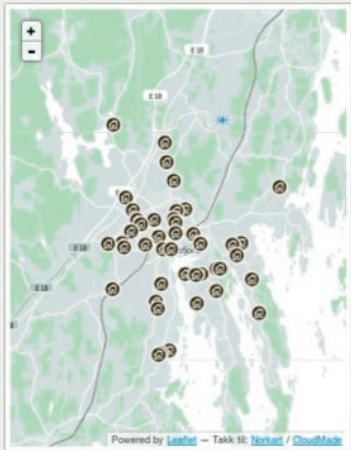
VG BARNEHAGE BASEN

Her er du: [Barnehagebasen](#) → Sandefjord kommune

Søk etter barnehage i

BARNEHAGENE I SANDEFJORD

	BARNAS HAVE BARNEHAGE Adresse: Sandarveien 6 Les mer om denne barnehagen	Rapporter: 0 Kommentarer: 2
	BLOMSTERHAGEN FAMILIEBARNEH MJAUGETO Adresse: Laskerveien 54 Les mer om denne barnehagen	Rapporter: 0 Kommentarer: 0
	BREIDABLIKK KANVAS-BARNEHAGE Adresse: Tors vei 7 A Les mer om denne barnehagen	Rapporter: 0 Kommentarer: 5
	BREILI BARNEHAGE Adresse: BREILIVEIEN 26 Les mer om denne barnehagen	Rapporter: 0 Kommentarer: 0
	BUGÅRDEN BARNEHAGE Adresse: Stadionveien 10 Les mer om denne barnehagen	Rapporter: 0 Kommentarer: 0
	EPLBL STEINERB HAGE I SANDEFJORD Adresse: Gogstadyggen 6 Les mer om denne barnehagen	Rapporter: 0 Kommentarer: 0
	ESPIRA ÅBOL BARNEHAGE Adresse: Linglemveien 84 Les mer om denne barnehagen	Rapporter: 0 Kommentarer: 3

Powered by [Leaflet](#) — [Takk til: Tekst / CloudMade](#)

BARNEHAGEGRANSKINGEN

 Hver dag leveres 300 000 barn i norske barnehager. VG undersøker om de er trygge.

[Se vår samleside her](#) [Slik drives tilsyn](#)
[Slik jobbet vi](#) [Derfor publiserer vi](#)

Kommuneoversikt: I hver kommune listet vi ut en komplett oversikt over alle barnehagene og plottet dem inn på et kart.

Barnehagegranskningen

VG BARNEHAGE BASEN

Her er du: Barnehagebasen → Drammen kommune → SOLHAUGEN BARNEHAGE

SOLHAUGEN BARNEHAGE
Adresse: HAUANVEIEN 37, Drammen
Type barnehage: Kommunal

Les tilsynsrapportene her:
17.08.2011
Mangler det rapporter? [Send oss ny tilsynsrapport her!](#)
[Les rapporten](#)

Hva synes du om SOLHAUGEN BARNEHAGE?
Her oppfordrer vi foreldre og ansatte i barnehagen til å delta i debatten.
NB! Vi oppfordrer til en ryddig debatt uten personangrep. Alle kommentarer blir lest og godkjent før de blir synlig på nettsiden.

Navn:
Tekst:
Epost: (vises ikke)
Telefon: (vises ikke)
SEND INN

Mamma
Har hatt 2 barn i denne barnehagen og er strålende fornøyd.. Engasjerte voksne, flott uteområde... Noe slitt inne, men det gjør ingenting så lenge barna og vi er trygge og fornøyde.
(Rapporter innlegg)
Publisert: 13.03.2013 23:24

BARNEHAGEGRANSKINGEN
Hver dag leveres 300 000 barn i norske barnehager. VG undersøker om de er trygge.
[Se vår samleside her](#) [Slik drives tilsyn](#)
[Slik jobbet vi](#) [Derfor publiserer vi](#)

Barnehageoversikt: Her listet vi ut alle rapportene vi hadde og oppfordret leserne til å sende oss dem vi manglet. Til hver barnehage hadde vi et eget kommentarfelt hvor vi oppfordret foreldre og ansatte til å dele sine erfaringer.

Til hver barnehage ønsket vi et eget kommentarfelt hvor de som hadde erfaring med barnehagen kunne dele sine erfaringer. For oss var det viktig med muligheten til å moderere debatten.

Vi vurderte først å benytte Facebooks kommentarsystem, men Facebook støtter ikke forhåndsmoderering. Derfor benyttet vi et verktøy som er utviklet internt i VG Nett, kalt «Protokoll». Dette er et verktøy VG Nett har brukt i mange år for å hente inn lesernes kommentarer, innspill og kondolanser. Protokollen samlet alle kommentarene i ett modereringsverktøy. Dette gjorde det lettere å håndtere 6000 forskjellige kommentarfelt.

Modereringen skulle vise seg å bli en svært ressurskrevende utfordring. De første dagene var strømmen av innlegg enorm, og en betydelig andel inneholdt rene personangrep som ikke var publiserbare. Da disse ble stanset, førte det igjen til en enorm pågang fra personer som reagerte på at deres innlegg ikke ble publisert, og mange kritiserte VG for å tegne glansbilder av barnehagene.

Barnehagegranskningen

VG			NETT		
GODKJENTE MELDINGER			SLETTEDE MELDINGER	INNKOMMENDE MELDINGER	TILBAKE TIL OVERSIKTEN
Melding	Admin	OK?	Melding	Admin	OK?
Forrige 1, 2, 3, ... 215, 216, 217 Neste Vis alle BALTAR BARNEHAGE Vil også bare kom at vi driver og maler det avvik vi hadde akkurat NA! Det er ferdig i april en gang og da er vi altså en perfekt bh :) - Anna-Lena Veum (stroanna@hotmail.com) (2013-03-22 13:15:00) (TELEFONNUMMER 98018539)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒	BALTAR BARNEHAGE Baltazar bh er en liten og koselig bh! Jeg har jobbet her nå i 8 mån og syns vi er en gjeng koselige, omsorgsfulle, rettferdige voksne som bare vil barnas beste! :) Vi føler innimellom at visst kunne vi være flere voksne men ser jo ikke at dette skulle gå på tryggheten løs el! - Anna-Lena Veum (stroanna@hotmail.com) (2013-03-22 13:14:00) (TELEFONNUMMER 98018539)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒
HVITVEISEN BARNEHAGE Hvitveisen er en utrolig flott barnehage. Støtter opp om alle kommentarene under!! Dyktige ansatte som er glade i jobben sin, og som viser det på et ærlig og imøtekommende vis - finnes ikke bedre barnehage :) - Ann Kristin Paulsberg (annkp@hotmail.com) (2013-03-22 13:09:00) (TELEFONNUMMER 95884248)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒	GULSKOGEN BARNEHAGE AVDELING ØVRE EIKERVEI Har barn på avd Frosken og er bare sååå føymøyd! Dette er en bh som gir trygghet, omsorg og masse kjærlighet til barna! Jeg VET at barnet mitt er tryggt og har det bra hver eneste dag og det føles utrolig godt! :) Hun har ikke en dag sagt at hun ikke vil i barnehagen e l uten snarere at hun VIL i bh! :) Bh trenger sikkert flere voksne og det håper jeg kommer ettervært med ny stortingsmeld og alt så STÅ PÅ Guls. bh!!! :) - Anna-Lena Veum (stroanna@hotmail.com) (2013-03-22 13:08:00) (TELEFONNUMMER 98018539)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒
STÅVI BARNEHAGE AVD BORKENHAGEN kjempe fornøyd med barnehagen! fantastisk personal som ser hvert enkelt barn! mange morsomme aktiviteter. Utrolig god fagligveileder og proff styrer! - mor (agaglab@yahoo.no) (2013-03-22 13:01:00) (TELEFONNUMMER 96855410)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒	STÅVI BARNEHAGE AVD BORKENHAGEN kjempe fornøyd med barnehagen! fantastisk personal som ser hvert enkelt barn! mange morsomme aktiviteter. Utrolig god fagligveileder og proff styrer! - mor (agaglab@yahoo.no) (2013-03-22 13:00:00) (TELEFONNUMMER 96855410)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒
BREVIKA STUDENTBARNEHAGE Sønnen min gikk i denne barnehagen i nesten 3 år og går nå i en kommunal barnehage. Samarbeidet var veldig bra mellom foreldre og ansatte og vi fikk alltid en grundig rapport om hvordan dagen hadde vært. Vi som foreldre følte at personalet hadde en genuin interesse for jobben sin og brydde seg om hvert enkelt barn. Sønnen vår ble sett og ivaretatt. Da han byttet barnehage var savnet stort etter de som jobbet der. Generelt veldig fornøyd med Breivika barnehage og måten den ble drevet på. - kristine (hyprekia@yahoo.no) (2013-03-22 12:43:00) (TELEFONNUMMER 99462737)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒	RISGRØPA FAMILIEBARNEHAGE En trygg og koselig liten barnehage som mitt barn trives veldig godt i. En veldig behagelig atmosfære her og gutten vår hopper inn hver dag og nesten glemmer å si "ha det" til oss før vi drar på morgenen, så han stortrives. De er på tur og gjør andre dagligdagse ting som å bake hvor barna også får delta. Anbefaler virkelig denne barnehagen for den som ønsker å ha sin lille i små og trygge omgivelser! - Mor til gutt (tovelinmo75@hotmail.com) (2013-03-22 12:39:00) (TELEFONNUMMER 90846059)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒
100METERSKOGEN BARNEHAGE AS Høsten 2011 ble barnehagen stengt etter klager fra foreldre. Ble det ikke opprettet tilsynssak den gangen eller har VG ikke fått tak i denne rapporten? - Barnehaugen steng (christian.ziegler.remme@gmail.com) (2013-03-22 12:39:00) (TELEFONNUMMER 95760727)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒	VERKET BARNEHAGE BA Dette er en utrolig flott bhg. Her får barna mange utfordringer i form av lek og andre aktiviteter igjennom dagen. Et fantastisk personale som oppleves som trygge og engasjerte. Lite sykefravær. Barna er mye ute og drar ofte på tur. - Trine Bræck (t.l.b@getmail.no) (2013-03-22 11:51:00) (TELEFONNUMMER 95968584)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒
FESTNINGSÅSEN BARNEHAGE Har hatt 2 barn i denne bhg og det tredje begynner til høsten. En flott barnehage, ikke bare er den ny med kjempefint område og leker, den har også flotte ansatte som er med barna i leken. De er også utrolig mye ute på tur. Kjempe fornøyd med festningsåsen bhg jeg. :) - Kjersti (kyngs@online.no) (2013-03-22 09:11:00) (TELEFONNUMMER 99438773)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒	CAMEMBERT'N KANVAS-BARNEHAGE Min sønn gikk en stund i denne barnehagen. Var en super barnehage. Hyggelig personell og lakaler.... Anefales! - Anonym (a_merete@hotmail.com) (2013-03-22 08:49:00) (TELEFONNUMMER 95462185)	GODKJENN REDIGER SLETT MERK BILDE	☒
SKEIEHAGEN BARNEHAGE	GODKJENN REDIGER	☒	VIGRE BARNEHAGE	GODKJENN REDIGER	☒

Modereringsverktøyet: Her kom alle kommentarene inn. Våre moderatører kan godkjenne, slette eller redigere innleggene som kom inn. I moderasjonsverktøyet har vi også oversikt over epost-adresser og telefonnummer til innsenderne.

METODE 9: Utskriving og reportasjer

Etter at rapportene var samlet inn, systematisert og analysert, brukte vi rundt to uker på å produsere artikler. Disse ble laget hovedsakelig etter tre hovedstolper:

1) Artikler basert på hovedfunnene i tallmaterialet, slik som antall lovbrudd, type lovbrudd og antall tilsyn.

2) Artikler basert på enkelthistorier:

Da vi lanserte barnehagebasen, ønsket vi å ha enkelthistorier som var representative for funnene i rapportene. Vi plukket derfor ut 30 eksempler på barnehager som hadde fått konstatert lovbrudd, og la vekt på å få med hele spektret fra de mest alvorlige, til det mange vil hevde er mindre alvorlige lovbrudd. Vår oversikt inneholdt derfor eksempler på alt fra farlige lekeapparater, funn av skadedyr muggsopp og asbest, til funn av

Barnehagegranskningen

brennesle på lekeplasser som enkelte tilsynsførere hadde påpekt som et lovbrudd. I tillegg til de 30 eksemplene, laget vi reportasjer på spesielt oppsiktsvekkende enkelt-historier. Her kan nevnes en barnehage i Rogaland hvor ansatte hadde truet barn med belte og skammekrok og et eksempel fra Sogn og Fjordane der samboeren til tidligere statsråd Heidi Grande Røys selv hadde godkjent barnehagen kona var leder for. 3) Det tredje sporet vi laget artikler etter, var funn vi hadde gjort underveis i innsamlingen som relaterte seg til tilsynspraksis. Vi fikk vist frem 55 kommuner som aldri hadde hatt tilsyn, hvilke forklaringer kommunene hadde på at de ikke hadde hatt det, samt kvaliteten på tilsynspraksisen.

Publisering

Søndag 10.mars lanserte vi barnehagebasen på VG Nett, sammen med hovedfunnene i vår granskning. Interessen for basen var umiddelbart så stor, at den kollapset som følge av stor trafikk. Etter intens jobbing natt til 11.mars fikk vi den opp igjen. I løpet av den første uka ble det registrert over en million søk i basen, og vi fikk inn over 6 000 kommentarer i diskusjonsforumene under de ulike barnehagene. Den kommende uka ble det publisert rundt hundre artikler på alle VGs plattformer.

Etikk

De etiske utfordringene knyttet til barnehageprosjektet handlet i hovedsak om publiseringen av dokumentene. Selv om det var begjært og gitt innsyn i dokumentene etter offentlighetsloven, og følgelig per definisjon var offentlige, var ikke det ensbetydende med at vi mente de var publiserbare.

I enkelte rapporter kom det frem opplysninger om enkeltansatte eller enkeltbarn av privat karakter, slik som behov for tilpasning i hverdagen for enkeltbarn, eller behov for tilrettelegging i arbeidshverdagen for enkeltansatte. I noen tilfeller var disse navngitt, i andre var det snakk om barnehager i så små kommuner at det er rimelig å anta at personene uansett ville være identifiserbare for lokalmiljøet.

Vi angrep også denne utfordringen ved hjelp av vårt nye analyseverktøy. Reporterne fikk klare retningslinjer å forholde seg til da de leste gjennom dokumentene, og i alle tilfeller der de var det minste i tvil om det var opplysninger som ikke burde publiseres, ble disse merket i systemet. Deretter kunne den redaksjonelle ledelsen gå inn og foreta en endelig vurdering av om noe burde sladdes, eventuelt om hele dokumentet burde droppes.

Til sammen ble rundt 300 rapporter løftet opp til den redaksjonelle ledelsen, og rundt 20 prosent av disse ble enten sladdet eller droppet.

Kildekritikk

Den desidert viktigste kilden i vår granskning var åpenbart tilsynsrapportene som ble hentet inn. Dette var rapporter som inneholdt observasjoner og vurderinger gjort av tilsynsførere landet rundt. VG var ikke selv ute i barnehagene, og avdekket ikke selv feil eller lovbrudd. Vårt arbeid var en innsamling og systematisering av andres funn.

Den viktigste kildekritikken måtte vi utøve mot en helt fersk kilde - nemlig vårt egendesignede analyseverktøy. Når et nytt verktøy brukes for første gang, er det alltid en risiko for at det kan oppstå feil som gjør at materialet man får ut av det, kan være galt. Vi brukte derfor mye tid, anslagsvis opp mot 100 timer, på å teste ut verktøyet og lete

Barnehagegranskningen

etter feilkilder. Statistikk ble hentet ut på mindre utvalg slik at vi kunne ettergå manuelt at det faktisk stemte, og vi brukte mye tid på å gå manuelt inn i basen på jakt etter feilkilder. Hele tiden hadde vi også åpne diskusjoner om tallene som kom ut virkelig kunne stemme.

Gjennom arbeidet ble det som redegjort for tidligere åpenbart at kvaliteten og grunndigheten i tilsynene varierte veldig, og det fremstod som noe tilfeldig om tilsyn ble gjennomført eller ikke.

Av kildekritiske grunner valgte vi å ikke publisere tall brutt ned på fylkes- eller kommunenivå. Det skyldes følgende hensyn:

- Under lesing hadde vi lagt merke til at ulike inspektører hadde ulik oppfatning av hva som var et lovbrudd. Finmasket nedbryting ville derfor slå feil ut.
- Å publisere tabeller basert på fylkesvis eller kommunevis nedbryting ville vært en statistisk feil ettersom andelen av kontrollerte barnehager varierte sterkt fra kommune til kommune, fra fylke til fylke.
- Ettersom all tagging var gjort manuelt, var det en teoretisk mulighet for at noen av oss som leste hadde begått små feil som kunne påvirket resultatet vi presenterte, hvis nedbrytingen var finmasket nok.

Derfor gikk vi kun ut med hovedtallene, men ikke med nøyaktige prosenter og desimaler. På grunn av usikkerheten nevnt i punktene over, valgte vi å fastslå cirka-tall som «en av fem», «en av seks» osv. Da visste vi at vi var på trygg faglig grunn.

Konsekvenser

- VGs barnehagegranskning førte til at man for første gang hadde en helhetlig oversikt over tilsyn med landets barnehager og funnene som blir gjort i disse. Den nye regjeringen har nå varslet at de jobber for at det offentlige nå skal lage et åpent register etter samme modell.
- Tallene ble fanget opp av lokalmedier landet rundt og førte til lokale debatter om kvaliteten på de enkelte barnehagene.
- Publiseringen av 31 000 sider med tilsynsrapporter gjorde at foreldre landet rundt for første gang på en enkel måte kunne sjekke om det hadde blitt utført tilsyn ved deres barnehage, og hva dette tilsynet eventuelt avdekket. Dette ble også et verktøy for foreldre som var i en fase der de vurderte hvilken barnehage de skulle søke på. De første dagene etter at basen ble lansert, ble VG kontaktet av en rekke barnehageledere som opplevde et stort trøkk fra foreldre som lurte på hvorfor det ikke var utført tilsyn ved deres barnehage, eller hadde spørsmål knyttet til ting de hadde lest i de ulike rapportene.
- Under de 6 000 barnehagene i VGs base kom det i gang en rekke debatter både om innholdet i konkrete tilsynsrapporter, samt generelle diskusjoner om hva som kjennetegner gode barnehager.
- Om lag en uke før publisering, tok VG kontakt med Kunnskapsdepartementet for å innhente kommentarer til funnene som var blitt gjort i vår undersøkelse.

Etter kort tid kom departementet tilbake med nyheten om at regjeringen nå ønsket å flytte ansvaret for tilsynet med barnehagene fra kommunene til fylkesmennene.

Barnehagegranskningen

Etter regjeringsskiftet fulgte den nye kunnskapsministeren opp dette, og uttalte at han på bakgrunn av VGs barnehagegranskning nå vurderer å innføre et eget barnehage-tilsyn. Samtidig opplyste han at VGs arbeid har gjort at den borgerlige regjeringen vurderer å innføre strengere krav til hvor ofte barnehagene skal kontrolleres.

● Tallene VG kunne presentere skapte også en stor debatt om kvaliteten på to rapporter om norske barnehager bestilt av kunnskapsdepartementet og utført av henholdsvis NOVA og Dronning Mauds Minne. Kunnskapsminister Kristin Halvorsen brukte disse to rapportene i sin argumentasjon mot VGs tall. Både Forskningssjef Jan Fredrik Bjørnstad ved Statistisk Sentralbyrå, og professor i statistikk ved UiO Jan Bølviken hevdet offentlig at de to rapportene Halvorsen støttet seg på, ikke holdt mål rent faglig, og at VGs tall fremstod langt mer solide.

Selv en av forskerne bak den nevnte NOVA-rapporten, Lars Guldbrandsen, innrømmet klare svakheter, noe han forklarte med tids- og prispress fra departementets side.

- Det er svært få som klarer å gjennomføre en så bred undersøkelse som VG har gjort. Jeg er svært interessert i dette arbeidet for å se hvilke muligheter som faktisk foreligger, for denne granskingen får frem en bredde som ikke rapporten har fått frem, uttalte Guldbrandsen.

● Arbeidet med tekstdata, samt den interaktive tjenesten, vakte betydelig internasjonal oppsikt, og vi ble bedt om å skrive en artikkel om våre metoder for amerikanske IRE, Investigative Reporters and Editors.

Link her: [http://ire.org/blog/ire-news/2013/04/02/behind-story-massive-data-effort-reveals-problems-/](http://ire.org/blog/ire-news/2013/04/02/behind-story-massive-data-effort-reveals-problems/)

Dette ble også bredt omtalt av Global Investigative Journalism Network. Høsten 2013 ble prosjektet også som en av fem nominert til finalerunden i Nordic Data Journalism Awards.

● I året som har gått, har redaksjonen også fått et titalls forespørsler om å holde foredrag om prosjektet, både på journalistkonferanser i inn- og utland og for kommuner og fylkeskommuner, samt Kommunenes sentralforbund.

Nye regler om politiattest:

● VGs barnehagegranskning avslørte at mange barnehager ikke sjekket om ansatte hadde politiattest. Fra og med 1. august innførte Utdanningsdirektoratet nye regler om politiattest for personer som skal jobbe i barnehager. De nye reglene skal bidra til at barnehageeiere får opplysninger som er nødvendig for å kunne vurdere om en person er uegnet til å arbeide i barnehage.

Nye regler om rapportering:

Utdanningsdirektoratet har i 2013 også innført en bestemmelse om at kommunale barnehager må innrapportere sine tjenestedata i rapporteringssystemet BASIL. Tidligere var det kun ikke-kommunale barnehager som var pålagt å rapportere for data som antall ansatte og godkjent areal.

VGs barnehagegranskning avslørte at 55 kommuner ikke hadde ført tilsyn med barnehagene i løpet av de siste tre årene. Noen kommuner hadde aldri hatt tilsyn, og de lovet at de ville starte med tilsyn etter at de ble konfrontert.

Flere steder ble det avslørt svakheter i tilsynsregimet. I Indre Østfold ble 40 barnehager

Barnehagegranskningen

kontrollert i 2010, kun ved å gjennomgå innsendte skjemaer fra styrerne. Ikke et eneste lovbrudd ble påpekt, noe som er et oppsiktsvekkende resultat sett i lys av resultatene ellers i landet.

Daglig leder ved Helsehuset i indre Øsfold, Mona Spakmo, uttalte til VG 21. mars at det heretter også skulle gjennomføres stedlige tilsynsbesøk i barnehagene.

Spesielle erfaringer

● ANNERLEDES FORSIDE

Noen uker før publisering begynte vi å tenke på hvordan vi kunne lage en helt annerledes forside i avisen første dag. En dag ble satt av til å utvikle ideer. For første gang i VGs historie endte vi opp med å tegne logoen. Forsiden ble en snakkis – og delt mye i sosiale medier. I ettertid har vi konkludert med at den var med å gi prosjektet positiv bleset og oppmerksomhet.

● KOMMUNIKASJON MED LESERNE

Kommunikasjon med leserne er lettere enn noen gang. Alle våre saker både på nett og i papiravisen ble merket med hashtaggen #vgbarnehage. Det ble også opprettet en egen e-postadresse og arrangert tett på nett med våre journalister. I løpet av de to første ukene fikk vi over 2000 tilbakemeldinger på arbeidet – både tips, ros og kritikk. Vi forsøkte etter beste evne å svare alle – og gi fullt innsyn i vår metodikk.

● ANONYME INNLEGG

Som nevnt tidligere i rapporten var en av våre store utfordringer etter publisering diskusjonene på hver enkelt barnehage. Sett i ettertid burde vi ha laget en løsning som krevde fullt navn. Da hadde vi sluppet å bruke så mye ressurser på og moderere – og trolig fått bedre innlegg.

● RESSURSER OG TIDSBRUK

Etter at ideen var utviklet handlet de tre første månedene om innsamling av rapporter. Denne jobben gjorde Frank Haugsbø alene. Etter dette ble det koblet på egen utvikler, egen designer og fire journalister. En leder ble også fristilt den siste måneden for å lede arbeidet. Vi hadde ukentlige møter som var viktig for å sikre framdrift.

Oslo
16. januar 2014

John Bones

1 av 2 barnehager har BRUTT LOVEN

DERFOR publiseres rapportene

[Les hele saken](#) | [Debat](#) [Del din mening](#)

[Les Torry Pedersens begrunnelse her](#)

Tre av fire barnehager har for få ansatte på jobb

[Undersøkelse viser store bemanningsproblemer](#)

FAKTA OM GRANSKINGEN

Hver dag leveres **300 000 barn** i over 6000 norske barnehager. Er de trygge?

VG har gått gjennom mer enn **4500 tilsynsrapporter** fra over 3000 barnehager i årene 2010, 2011 og 2012.

Kartleggingen viser at tilsynene har avdekket **lovbrudd i annenhver barnehage**. Ca. 3000 barnehager er ikke kontrollert.

[Slik drives tilsyn](#)

[Slik jobbet vi](#)

[Barnehagebasen](#)

[Derfor publiserer vi](#)

HVORDAN ER DIN BARNEHAGE?

Se barnehagebasen [her](#), eller velg kommune i kartet:

Klikk i kartet for din kommune

Powered by [Leaflet](#)

TIPS OSS

Tom barnehage ble politianmeldt

Smittefare, sikkerhetssvikt dårlig bemanning

[Her er de viktigste barnehagefunnene](#)

[Les hele saken](#)

- Vondt at vi aldri vil få svar

VG TV [Se video her](#)

Ingen så Victoria dø

[Les saken](#) | [Familien krever gransking](#)
"Kjære Kristin Halvorsen. [Les foreldrenes brev](#)

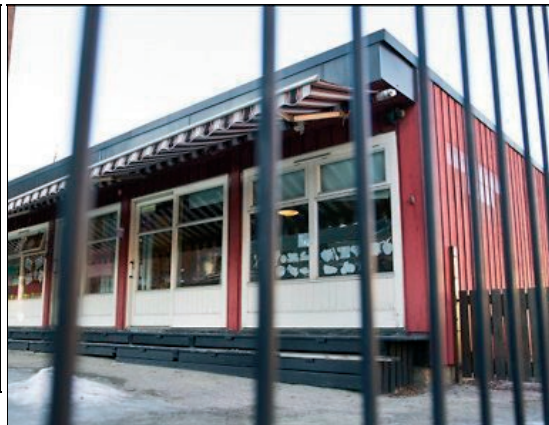

Ser ikke behovet
[Les saken](#)

- Mange utfordringer i barnehagesektoren

[Les saken](#) | Endrer ordlyden: [Flytter ansvaret - på sikt](#)
VG TV - [God begrunnelse for flytting av tilsyn - se video](#)

Lars Joakim Skarvøy, Tom Byermoen, Tanja Wibe-Lund, Frank Haugsbø, Erlend Ofte Arntsen, Dan Kåre Engebretsen og John Bones.

Har du historier om norske barnehager?

Kontakt oss på barnehage@vg.no

DELTA I DEBATTEN

Protokoll:

[Hva syntes du om norske barnehager?](#)

Twitter:

[#vgbarnehage](#)

SPØR EKSPERTENE

Tirsdag

Morten Hendis (55) er spesialpedagog og seniorrådgiver hos Barneombudet. Han har tidligere jobbet i PP-tjenesten og Statlig pedagogisk støttesystem i en årrekke. Hos barneombudet har Morten jobbet spesielt med barnehage- og skolesaker, og barns og elevers rettigheter i lys av lovverket og barnekonvensjonen.

[Still spørsmål her](#)

Onsdag

Morten Solheim er førskolelærer og høgskolelektor i pedagogikk ved barnehagelærerutdanningen på Høgskolen i Oslo og Akershus. Han har deltatt mye i den offentlige debatten om kvaliteten i norske barnehager og har selv ti års erfaring fra arbeid i barnehager.

[Still spørsmål her](#)

Torsdag

Tore Andersen (72) er leder for Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn (NFBIB) og har jobbet med miljørettet helsevern, herunder innemiljø, i over 30 år i både offentlig og privat sektor. Han har også erfaring fra tilsynsvirksomhet.

[Still spørsmål her](#)

Fredag

Spør journalistene om barnehagegranskingen. Etter å ha studert over 4500 tilsynsrapporter, publiserer VG denne uken en reportasjeserie om tilstanden i norske barnehager. Fredag møter journalistene leserne på VG Nett.

[Still spørsmål her](#)

Hvorfor er Folkehelsas barnehage: dette viktig? Ikke bra nok smittevern

[VG-journalistene svarte](#) [Brøt hygienereglene - les hele saken](#)
[leserne](#) TETT PÅ NETT

- Barnehagen er en smittebombe

SANDEFJORD (VG) [Les hele saken](#)
[August og Hans Georg syke nesten hele januar](#)

Jonas (2) rømte - funnet igjen i veikryss

[Les hele saken](#)

1 av 5 har for dårlig hygiene

[Les hele saken](#)

Hva er viktig for barns innemiljø?

[Les hva eksperten svarte leserne](#)

 TETT PÅ NETT

Magnus satt i glovarmt vann i barnehagen - Ekstremt smertefullt

Dom: Dårlig bemanning. [Les saken](#)

VG TV [Se video med Magnus' foreldre](#)

- Mister oversikt ved lav bemanning

Truet med belte i skammekroken

[Les hele saken](#)

SANDNES (VG) [Les hele saken](#)

Les også: [Lover minstebemanning - om syv år](#)

"Hvorfor er det greit å være to-tre voksne på 24 barn?"

TETT PÅ NETT Barneombudets Hendis svarte leserne

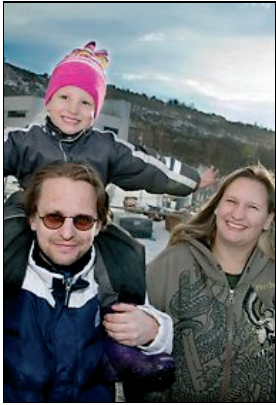

Fant ikke ett lovbrudd: Hva kan du forvente av barnehagen?

Kalte 20 barnehager «inspirerende»

[Les svarene til leserne](#) **TETT PÅ NETT**

[Les saken](#) | Mobil? [Klikk her](#) for grafikk.

- Vi er fornøyde med barnehagen!

[Les hele saken](#)

Denne barnehagen var uten tilsyn i 17 år

[Les hele saken](#)

Professor: Helt opplagt inhabil

[Les hele saken](#)

Godkjente sin egen samboers barnehage

FLORØ (VG) [Les hele saken](#)

Forklarer hvorfor

VG TV [Se innslaget](#)

Kristin Halvorsen: - Min rapport bekrefter trygge barnehager

[Les saken](#) **VG TV** [Se video](#)

...Rapportens forsker: - Den er ikke bred nok

[Les hele saken](#)

**Anders
GIÆVER**
*Barnehagene
er mest sårbare*
[Les kommentar](#)

Ingrid (4) kom aldri hjem fra barnehagen

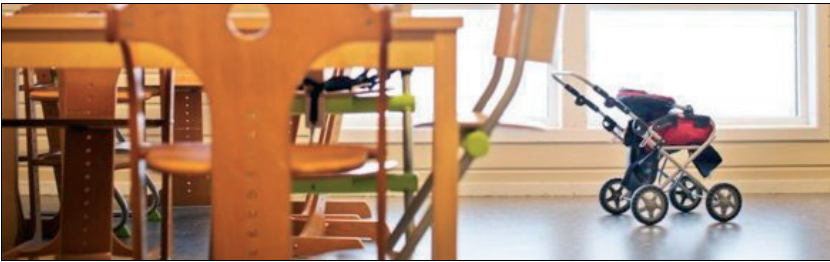
TROMSØ (VG) Kvalt til døde av en gardinsnor.

[Les saken](#) [BILDESERIE](#) [Se flere bilder her](#)

Les også: [Ingrids barnehage var «en fare for sikkerheten»](#)

Ingen har oversikt

[Les hele saken](#)

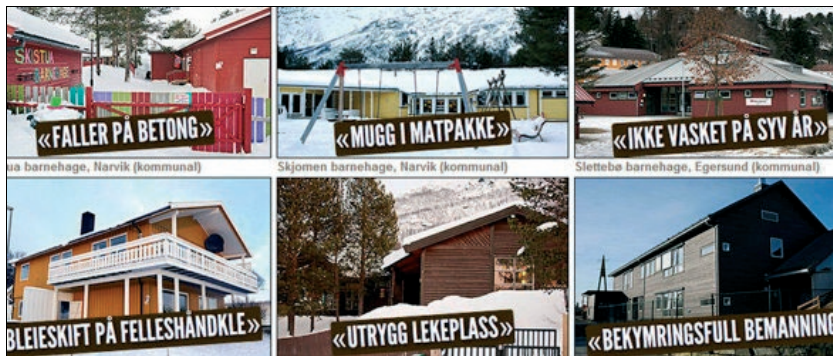
Her er kommunenes unnskyldninger

[Derfor har de ikke ført tilsyn](#) | [Halvparten ikke sjekket](#)

KrF og Barneombudet:
- Ikke godt nok

[Les hele saken](#) | Bakgrunn:
[Mister tilsynsmakten](#)

Fluesopp, brannfeller rotter og drukningsfare

Her er et utdrag fra VGs funn. [Slik er tilstanden i 30 barnehager](#)

- Barnehagene er forsømt

[Les hele saken](#)

Kommunene fratas tilsynsmakten

[Les saken](#) | [1 av 2 barnehager bryter loven](#)

Barneombudet: - Bekymringsfullt

[Les saken](#) **VG TV** [Se hele intervjuet her](#)

- Kan gå direkte utover barna

[Slår tilsynsalarm - les hele saken](#)

Ble advart for ni år siden

[Les hele saken](#)

00:00:00

[[Forsiden](#)] [[Nyheter](#)] [[Sport](#)] [[Fotball](#)] [[Rampelys](#)] [[Vær](#)] [[TV-guide](#)] [[Søk](#)] [[RSS](#)] [[VG Nett A-Å](#)] [[Annonser](#)] [[VG Tech](#)]

Har du spørsmål om denne tjenesten, [kontakt oss](#) | Se også [vanlige spørsmål/FAQ](#) under [Informasjon om VG](#).

Ansvarlig redaktør og administrerende direktør: Torry Pedersen

Redaktør: [Helje Solberg](#) **Politisk redaktør:** Hanne Skartveit

Magasinredaktør: Jane Throndsen

Sentralbord VG: 22 00 00 00

Tips oss! SMS til **2200** · MMS m/bilde til **2200** · Ring **22 00 00 00** · E-post til [tusentipset](#)

Last ned iPhone-app: [VG Mobil](#) | [TV-guide](#) | [2200 Tips VG](#)

Annonseinfo: [VG Papir](#), [VG Nett](#) og [VG Mobil](#)

VG Nett har ikke ansvar for innhold på eksterne nettsider som det lenkes til.

Kopiering av materiale fra VG Nett for bruk annet sted er ikke tillatt uten avtale | [© 2014 VG](#) | [Personvern-policy](#)

Barnehagegranskningen

Publisert VG på papir:

Mandag 11. mars 2013 - 10 sider

Tirsdag 12. mars 2013 - 6 sider

Onsdag 13. mars 2013 - 4 sider

Torsdag 14. mars 2013 - 2 sider

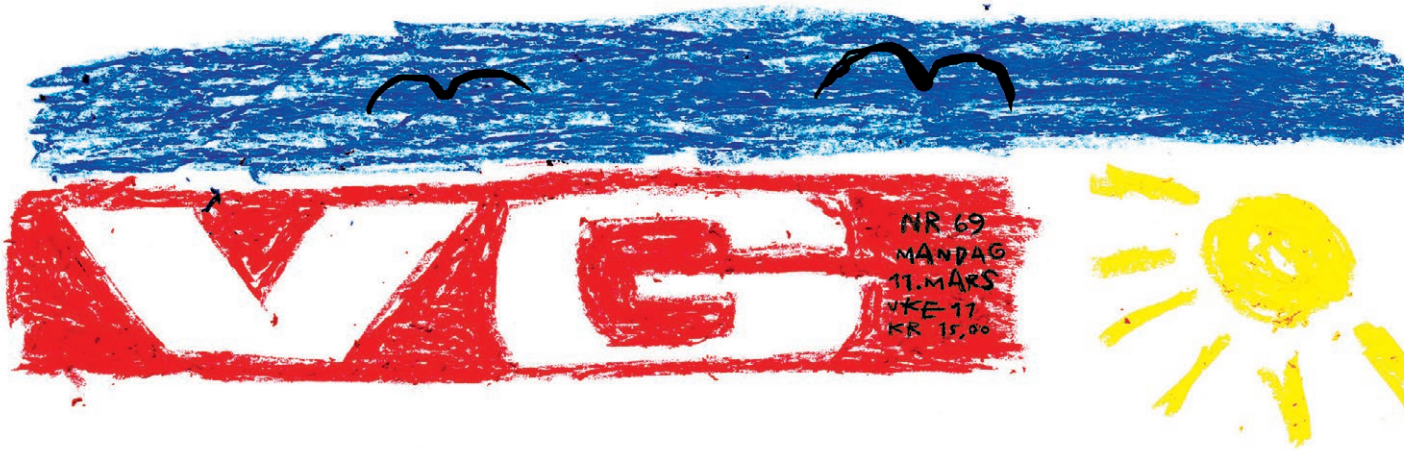
Fredag 15. mars 2013 - 2 sider

Tirsdag 19. mars 2013 - 2 sider

Onsdag 20. mars 2013 - 2 sider

Tirsdag 26. mars 2013 - 2 sider

Søndag 28. april 2013 - 2 sider

MAMMA OG
PAPPA TROR JEG ER
TRYGG I BARNEHAGEN
MEN ER DET SANT?

• SIDE 7,8,9,10,11,12,13,14,15

BARNEHAGE **GRANSKINGEN**

■ Hver dag leveres **300 000 barn** i norske barnehager.

■ VG har gransket **4500 tilsynsrapporter** for å sjekke om de er trygge.

Derfor publiserer VG rapportene

De er det kjæreste du har. Den første institusjonen barna dine møter regelmessig, er barnehagen.

De er neppe selv i stand til å si ifra om noe skulle være galt. Derfor publiserte VG i går 4500 tilsynsrapporter fra norske barnehager. Slik kan mor og far, og vordende foreldre, vurdere hvordan situasjonen er i akkurat sin barnehage. Offentligheten kan på sin side få et helhetlig innsyn, som forhåpentlig kan føre til forbedringer til beste for barna.

VG tror fundamentalt på at åpenhet og innsyn legger til rette for endringer som hever kvaliteten. Det er derfor vi i et halvt år, med offentlighetsloven i hånd, har hentet ut og systematisert tilsynsrapporter fra alle norske kommuner.

Vår kartlegging viser at kommunenes dobbeltrolle som eier og tilsynsmyndighet er problematisk. Så mange som 3000 av over 6000 barnehager har ikke hatt noe tilsyn de siste tre årene.

Der hvor tilsyn har funnet sted, er det konstatert lovbrudd i halvparten av de kontrollerte barnehagene.

Er det tenkelig at så massive avvik kunne funnet sted innenfor noen annen sektor av samfunnslivet?

VGs kartlegging er den første nasjonale oversikten over tilstanden i norske barnehager. Frem til nå har ingen foretatt noen kartlegging av

resultatene fra tilsynene. Alle rapporter har stoppet hos kommunene.

Når dette omfattende materialet nå bringes ut i offentligheten, er det vår forhåpning at våre lesere kan bidra med kommentarer og innspill som kan gjøre hverdagen enda bedre for norske barn.

Også vi i VG vet at i global sammenheng har norske barn det bra. Det må imidlertid ikke bli en sovepute for myndighetenes ansvar. Å håndheve det regelverk og de normer de selv har satt, på en troverdig måte.

Torry Pedersen
ANSVARLIG REDAKTØR/ADM. DIR.

VGs BARNEHAGEBASE

**SJEKK TILSTANDEN
I DIN BARNEHAGE PÅ**

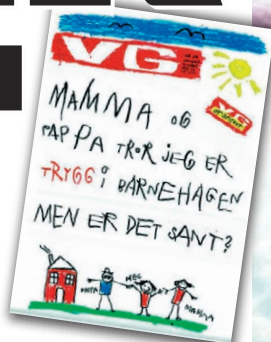
BARNEHAGE GRANSKINGEN

1 AV 2 BARNE- HAGER BRØT LOVEN

■ LOVBRUDD BLIR IKKE RAPPORTERT INN

■ HALVPARTEN IKKE SJEKKET SISTE TRE ÅR

■ KOMMUNENE DRIVER TILSYN MED SEG SELV

VAR EN GLADJENTE: Ingrid Marie Hansen

Delta på Twitter: #vgbarnehage

(4) døde etter en ulykke i Isbjørnen barnehage.

Foto: PRIVAT

– Du forventer å få barnet levende og trygt tilbake

Dag-Kjetil og Eva sendte datteren i barnehagen. Ingrid (4) kom aldri hjem igjen.

Fireåringen lekte i puterommet i Isbjørnen barnehage en vårdag for to år siden, da hun fikk en rullgardinsnor rundt halsen. I minutter hang hun hjelpeløs. Da de voksne fikk øye på henne, var det for sent.

– Vi må alltid leve med at vi har mistet et barn. Vi glemmer aldri smilet hennes, sier Eva og Dag-Kjetil Hansen.

■ ■ VG har hentet inn rapporter fra alle tilsyn med norske barnehager de siste tre årene.

Gjennomgangen viser at halvparten av landets over 6000 barnehager ikke har blitt kontrollert de siste tre årene.

Blant dem som har hatt tilsyn, har myndighetene påvist lovbrudd i 1 av 2 barnehager.

Det er kommunene selv som har ansvar for å kontrollere egne barnehager, og lovbruddene som blir avdekket, blir ikke rapportert inn til sentrale myndigheter.

■ ■ VG har gransket 4500 tilsynsrapporter fra de siste tre årene. Rapportene, som utgjør over 30 000 sider, ble i går publisert på vg.no

Dette er første gang det er laget en samlet oversikt over ulovlighetene i norske barnehager.

– Når kommunene fører tilsyn etter barnehageloven blir resultatet liggende i kommunen, om ikke eventuelle vedtak påklages, sier Torill Eskeland, direktør for stab for barnehager i Utdanningsdirektoratet.

Blant de vanligste lovbruddene er dårlig sikring, slurv med hygiene og smittevern, samt brudd på bemanningskravene.

– Ikke betryggende

– Det viktigste VG avdekker her er hvor lite tilsyn som føres med norske barnehager. Det bør settes store spørsmålstegn ved at funnene som gjøres i tilsynene ikke innrapporteres. Ingen vet hvordan det står til på totalen eller følger det opp, heller ikke Utdanningsdirektoratet som har ansvaret. Dette forteller meg at barnehager fortsatt ikke er tilstrekkelig anerkjent som en sentral og viktig samfunnsinstitusjon, sier Morten Solheim, lektor ved førskolelærerutdanningen ved Høgskolen i Oslo.

Han får støtte fra barneombud Anne Lindboe.

– Dette handler om barn som i svært liten grad er i stand til å melde fra om kritikkverdige forhold selv. Da blir det spesielt viktig at det føres regelmessige tilsyn med barnehagene, og at det som avvikles rapporteres inn til en sentral instans. Det er ikke betryggende at en slik oversikt først kommer fordi VG lager den, sier Lindboe.

Kritisk til systemet

Professor i offentlig rett, Jan Fridtjof Bernt, mener det er helt galt at kommunene skal drive tilsyn med seg selv.

– Når tilsynet føres av et kommunalt organ, så er det stor risiko for at de konsekvenser eventuell påpeking av feil og mangler kan få for kommunen, både økonomisk eller i for-

MÅ LEVE MED SORGEN: Dag-Kjetil Hansen mistet datteren Ingrid 7. mai 2011 etter en ulykke i barnehagen.

Foto: TOR FARSTAD

hold til barnehagedekningen, vil kunne spille kraftig inn, sier Bernt.

– Barna har krav på at vi viser omsorg og ansvar for det oppvekstmiljøet vi tilbyr dem. Dette er et politisk ansvar som disse tallene viser at vi har unnlatt å ta tilstrekkelig alvorlig, sier Bernt.

■ ■ VG har etter å ha studert tilsynsrapporter fra 3000 norske barnehager funnet over 6400 lovbrudd.

– Det er helt skrekkelig. Foreldre må kunne være trygge når de leverer barnet sitt. Vi betaler for at de skal bli passet på. Det kan virke som om myndighetene ikke har tatt lærdom av Ingrids ulykke. Det er skremmende, sier Eva C. Hansen, mor til Ingrid.

Ifølge en fersk kartlegging fra Utdanningsdirektoratet, skader hvert tiende av de 300 000 barna i norske barnehager seg hvert år. De fleste skadene er mindre alvorlige, men for Ingrid ble utfallet det verst tenkelige.

– Hadde knapt tilsyn

– Du leverer i barnehagen for at barnet skal bli passet på, og du forventer å få det levende og trygt tilbake. Det minste kravet må være at forholdene er lagt til rette for barnas trygghet, sier Dag-Kjetil Hansen.

Flere titalls barnehager har fått påpekt lovbrudd som følge av kvelningsfarlige gardinsnor, ifølge VGs funn i tilsynsmaterialet.

– Før ulykken til Ingrid hadde vi knapt hatt tilsyn på 15 år. Det er helt elendig. Selv om det ble bedre etter ulykken, er det ikke hyppig nok. Det føres altfor lite tilsyn i barnehagene, mener Benn Eidissen, som driver barnehagen der Ingrid døde.

Jobben med å godkjenne nye barnehager etter barnehageløftet i 2006 har gått ut over tilsynsforingen, ifølge rådgiver Mona Yri i avdeling for miljørettet helsevern i Tromsø kommune.

– Det kan dessverre stemme at det gikk 15 år uten tilsyn i enkelte barnehager. Etter dødsulykken fikk vi et bedre system, men vi skulle gjerne hatt ressurser til å ha tilsyn oftere.

E-post: barnehage@vg.no

BARNEHAGE GRANSKINGEN

SLIK BRYTI

Foto: ODD LEIF ANDREASSEN

«KVELNINGSFARE»

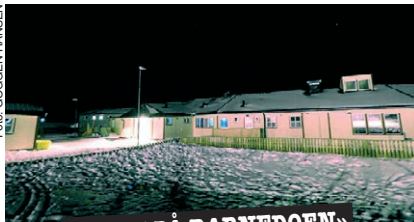
Grønnebakken barnehome....Harstad (privat)

TILSYN: 24. mai 2012

FUNN: Skarpe kniver i ulåst skuff, løse TV-ledninger, usikret trapp. Flere ulykkesfeller med hjemmesnekrede lekeapparater med løse snorer, utstående spiker, og sprekk i sklie som utgjør kvelningsfare dersom en snor hektes seg fast.

■ ■ Daglig leder Hilde Julie Pettersen ønsker ikke å kommentere rapporten.

Foto: GÖGGEN HANSEN

«SPRIT PÅ BARNEDOEN»

Reindalen barnehome, Hammerfest (kommunal)

TILSYN: 21. november 2011

FUNN: Sprit til desinfisering ble oppbevart på doen som brukes av barna. Lange snorer som barn kan bli kvalt i ble observert hengende flere steder.

■ ■ – Hvorfor det ble oppbevart på bametoiletet kan man jo spørre seg om. Men det ble brukt til å desinfisere hendene til de voksne som stelte barna, sier tidligere styrer Magnus Krokli.

– Det er snakk om alminnelige persiennesnorer. Vi fjernet disse så snart det ble påpekt under tilsynet.

Foto: TERJE MORTENSEN

«SKRUE OG BRENNESLE»

Trollbakken barnehome Tromsø (kommunal)

TILSYN: 30. august 2012

FUNN: Det var til sammen 16 funn som kunne medført umiddelbar fare. Det var utstikkende spiker i løse gjerdeplaner, i en lav takrenne og i en vegg. Det manglet skådesperre og sikring av stikkontakter. Åpningen under porten var i tillegg så stor at barn regelrett kunne krabbe ut – etter muligens å ha blitt brent av brenneslen på uteområdet.

■ ■ – En del av årsaken er at dette er et gammelt bygg. Utenfors vedlikehold er kommunens ansvar, og på grunn av økonomi hadde ikke gresset blitt klippet. Selv om listen kunne se litt lang ut, synes jeg det var positivt å se hvordan sikkerheten kan bli bedre, sier fagleder Marion Andreassen.

Foto: ROGER NEUMANN

«ASBEST I HAGEN»

Kløverbakken barnehome Bærum (privat)

TILSYN: 15. oktober 2011

FUNN: Funn av asbestplater fra 1956. Platene var satt opp som markering av busker i hagen. Ble fjernet i 2011 – to år etter at barnehagen meldte fra til Bærum kommune.

■ ■ – Vi kontaktet kommunen både muntlig og skriftlig for å få disse fjernet, men nå er alt i orden, sier styrer Ellen Stymoe.

– Dette er rett og slett beklagelig, sånn skal det ikke være, sier kommunalsjef for eiendom, Tore Justad, i Bærum kommune.

Foto: DAVID ZADIG

«HJEMMELAGDE LEKEAPPARATER»

Guddal barnehome Fjaler (kommunal)

TILSYN: 24. april 2012

FUNN: Lekeapparatene er gamle og hjemmelagde, og dårlig vedlikeholdt, og flere av dem utgjør ifølge rapporten både hektefare for snorer og knusefare for fingre. Et gjerde ligger høyt nok over bakken til at barn kan krype under, og sette seg fast. Hagemøbler gjør det lett å klatre over gjerdet som skiller barnehome fra både en elv og bilvei.

■ ■ – Alt som kan utgjøre en fare er rettet opp i. Uteområdet deles av både barnehagen og skolen, og feilene som ble funnet skyldtes bruk og slitasje, sier leder Bjarne Huseklepp.

Foto: JÖRGEN BRAASTAD

«KAN SETTE FAST HODE»

Måseveien barnehome Narvik (kommunal)

TILSYN: 13. oktober 2011

FUNN: Kvelningsfarlige åpninger i dukkehus, port med kjetting hvor barn kan sette fast hodet, drukningsfare som følge av manglende drenering og vannansamlinger; «lekeområde som gir grunn til bekymring». Ikke brannvarsler i soveskur. Løse hyller som kan velle, store kniver i ulåste skuffer.

■ ■ – Vi har jobbet mye med sikkerheten i vår barnehome, og så å si alle feil er utbedret, sier styrer Gunhild Laila Sara.

– Åpningen i dukkehuset er planket igjen, barnehagen er brannsikret med nytt anlegg, uteområdet er drenert, hyller er festet eller fjernet, kniver er låst inn i skap, kjettingen på porten er kappet.

Foto: JÖRGEN BRAASTAD

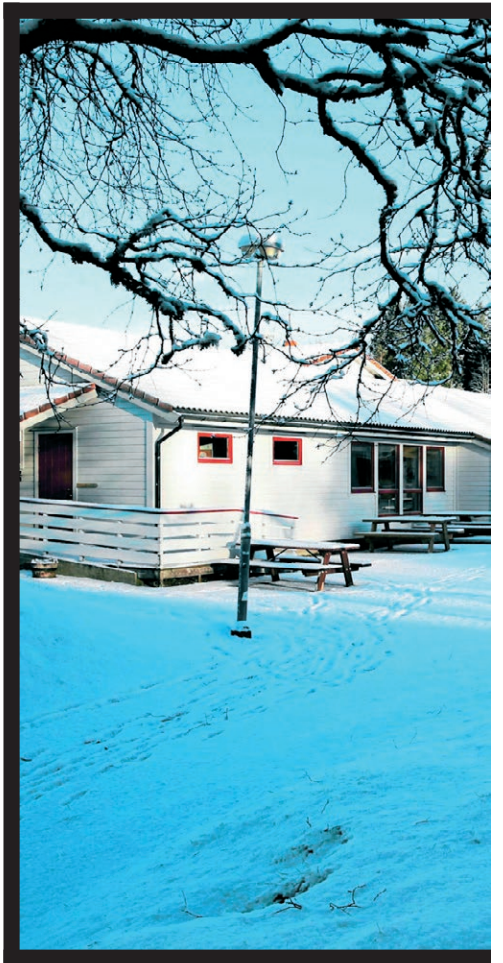

Foto: JÖRGEN BRAASTAD

«UTSATT FOR RÅTE»

Nylænde barnehome Oslo (kommunal)

TILSYN: 12. oktober 2011

FUNN: Lekeplassinspektøren AS fant to avvik på en stor lekebåt som medførte fare for død, ett som kunne gi alvorlig helseskade og åtte som kunne gi mindre helseskader. Dødsfellene gjaldt blant annet en åpning mellom ni og 23 centimeter som barn kunne blitt kvalt.

■ ■ – Båten ble i sin tid bygget av en snekker. Dette er mange år siden og kravene til sikkerhet var ikke like tydelige som de er nå. Den er utsatt for råte og barnehagen har meldt at de ønsker den fjernet. A-feilene er for øvrig rettet opp etter siste kontrollrunde i oktober, sier Birte Egeland, enhetsleder i Bydel Nordstrand.

Delta på Twitter: #vgbarnehage

ES LOVEN

«FARE FOR KVELNING»

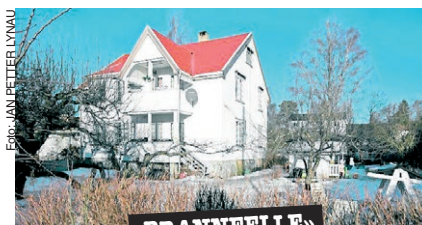
Kaland barnehage ...Austrheim (kommunal)

TILSYN: 19. april 2012

FUNN: I en utendørs sklie var det avvik som kunne medføre kvelningsdøden da det var risiko for at et barn kunne hekte klær eller snorer flere steder. Barn kunne også fått alvorlige skader på fingre da det var hektefare i kjettinger i en huske, i tillegg til at det var fare for klem- og knusningsskader på et annet apparat.

■ ■ – Apparatet som var verst hadde vi prøvd å fikse på, men erstattet det etter denne rapporten. Det er et regelverk og det liker vi å følge. Men vi fikk også påpeking på nye apparater og der har jeg bedt leverandør, som også monterte, om å komme for å se på dem, sier styrer Ashild Herland.

Foto: HALLGEIR VÅGENES

«BRANNFELLE»

Tigergutt familiebarnehageOslo (privat)

TILSYN: 11. juni 2012

FUNN: Brann- og redningsetaten mente det var en overhengende fare for at liv ville gå tapt ved brann i denne barnehagen. Om brann hadde oppstått i 1. etasje ville de åtte barna vært fanget i 2. etasje. Eneste rømningsvei ville vært en utfoldbar brannstige på andre siden av et veranda-rekkeverk – utilgjengelig for små barn.

■ ■ – For noen år siden sa brannvesenet at vi måtte ordne rømningsvei i 2. etasje og vi fikk beskjed om at en slik stige var ok. Så sa de at det var feil og vi bruker nå derfor kun 1. etasje. Jeg har selv invitert dem tilbake på nytt tilsyn for denne etasjen, sier styrer Gunhild Darici.

«DRIKKEKOPPER PÅ DO»

Kjernes barnehageSogndal (kommunal)

TILSYN: 24. februar 2011

FUNN: Dårlig renhold, tykke støvlag, uhygienisk og hullete stellematte, drikkekopper på stellerommet, påfyll av drikkevann på toalettet. Dårlig vedlikehold, vegger med hull og avflasset maling. Ikke utført kontroll av inneløst eller radoninnhold.

■ ■ – Samme dag som tilsynet kjøpte vi ny stellematte, og bestilte flislegging av de flekkete veggene som var vanskelige å holde rene. Inneklima og radoninnhold er målt og godkjent. Vi hadde drikkekopper på do for at barna lett kunne ta seg drikke når de var tørste, men flyttet koppene etter tilsynsbesøket, sier Gunn Haugen.

«SPIKER I HODEHØYDE»

Harstadåsen barnehage ..Harstad (kommunal)

TILSYN: 9. mai 2012

FUNN: Utstikkende spiker i barnas hodehøyde. Usikrede vinduer hvor barn kan falle ut. Stikkontakt uten barnesikring, skarpe kjøkkenbenkthjørner, løse ledninger som utgjør kvelningsfare, dører uten klemmer, høye kommoder og løse hyller som kan velte over barna, ulåst port.

■ ■ – Vi har en utfordring med gamle trehus, men holder nå på med et stort nybygg. I mellomtiden har vi utbedret alle feil som ble funnet under tilsynet, sier styrer Elsa Jensen.

«ROTTER OG MUGGSOPP»

Pynten barnehageOslo (kommunal)

TILSYN: 27. juni 2012

FUNN: Forholdene var så dårlige at bydelsoverlegen besluttet å stenge en avdeling. Det var observert rotter, luften var «ubehagelig» selv når alle barna var ute, det ble luft på grunn av muggsopp og barn kravlet på et oppsprukket gulv det var «umulig» å holde rent. På toppen måtte man opp en trapp og gjennom to grunder for å skifte bleie på barn da det ikke var vann og avløp i avdelingen.

■ ■ – Jeg sitter i den samme barnehagen nå, men denne avdelingen er nå plombert. Ingen oppholder seg der. Barnehagen skal rives til sommeren. Det er et veldig gammelt hus, sier styrer Vivi-Anne Ahlm.

«FARLIG KLATREVEGG»

Mo barnehageSurnadal (kommunal)

TILSYN: 7. juni 2012

FUNN: Gripepunkter i klatrevegg og flere lekeapparater har hektefare og utgjør dermed en kvelningsrisiko.

På lekeplassen er det for store fingeråpninger på flere av apparatene. Slitt kjetting i husken, flere spiker og bolter som stikker ut.

■ ■ – Klatrevæggen ble ordnet dagen etter tilsynet. Alle glipper og fingeråpninger er tett, og vi har festet gaffatape på huskekjettingen som barna kan holde seg i. Alle avvik skyldes at det er gamle lekeapparater som er slitt etter mange års bruk av skole- og barnehagebarn, sier Torill Helgetun i Surnadal kommune.

«FARE FOR KVELNING»

Hellevik barnehageFjaler (kommunal)

TILSYN: 26. april 2011

FUNN: Tilsynet avdekket 14 livsfarlige feil og 12 feil som utgjør risiko for alvorlig helseskade på utelekene. Det ble fastslått kvelningsfare på flere apparater, med sprekker og åpninger som betyr fare for å sette fast snorer, skjørt, klær, hals/hode. Gjerdet er noen steder 40 centimeter over bakken, og barna kan både stikke av eller sette seg fast.

■ ■ – Vi har hatt mange gamle lekeapparater som er blitt slitt gjennom bruk, vær og vind. Alle feil er nå utbedret, sier barnehagestyrer Vigdis Øen Asnes.

«AVFØRINGSLUKT»

Hakkebakkeskogen familiebarnehageOslo

TILSYN: 23. februar 2011

FUNN: Ved tilsynsbesøket var hele barnehagen preget av avføringslukt, til tross for at barna sov ute. Manglende luftretninger og bleiehåndtering, brannfare med håndklær hengende rett over panelovn. Ingen skådesperre på håndvasken.

■ ■ – Vasken var nylig installert, og rørleggeren hadde glemt å aktivere den innebygde skådesperren. Tekstiler på panelovn må ha vært slurv, for vi bruker ikke håndklær, men engangsartikler. Uansett var det nok ingen brannfare, for våre panelovner har en overflatetemperatur under 45 grader. Avføringsluften må stamme fra nylig skift. Nå har vi installert mekanisk avtrekk, sier daglig leder Raymond Frivåg.

BARNEHAGE GRANSKINGEN

30 BA

Foto: HELGE MIKALSEN

FANT EGG MED HØNSESKITT

Harnebogen familiebarnehage.....Hønefoss

TILSYN: 17. februar 2010

FUNN: Den ansvarlige hevdet at barna fikk brødmat med makrell, leverpostei og kaviar, men på kjøkkenet så ikke inspektørene noe til dette, ifølge tilsynsrapporten. – Det var et gjennomgående dårlig hygienisk inntrykk, inklusiv kjøleskapet hvor det var egg med hønsekkitt og utlekkede matvarer.

■ ■ Familiebarnehagen ble nedlagt for to år siden, sier tidligere eier Leif Kagge. – Slik barnehagen fremsto den dagen, var ikke representativt for den daglige driften. Vi la stor vekt på matkvalitet, og serverte nesten aldri ferdigprodukter. Barna fikk god mat, men kanskje var det ikke kaviar eller leverpostei den dagen, sier Kagge. – Eggene med hønsekkitt kom fra hønsegården og var dårlig rengjort.

Foto: PETER EMIL WIKOREN

«SNAKKET ENGELSK»

Andøysløyten familiebarnehage, Kristiansand

TILSYN: 20. april 2012

FUNN: Tre dager i uken var barnehagen med fem barn, hvorav fire under tre år, bemannet med kun én engelskspråklig assistent, når det til enhver tid burde være to voksne der. Tilsynsrapporten beviser at dette kan være en god språkmodell for barna. Det ble heller ikke gitt pedagogisk veiledning i barnehagen. Eieren av barnehagen hadde vært borte i tre måneder, angivelig i Thailand på langtidsferie.

■ ■ Det har ikke lyktes VG å få kommentar fra barnehagen.

Foto: JØRGEN BRAASTAD

«RØD FLUESOPP PÅ LEKEPLASSEN»

Bjerkvik barnehage.....Narvik (kommunal)

TILSYN: 20. mars 2012

FUNN: Under tilsynet ble det funnet en rød fluesopp i barnehagens uteområde. Denne soppen er giftig og gir sterke magesmerter og brekninger. I tillegg ble det avdekket flere utstående spikre i barnehagens uteområde.

■ ■ – Det er ingen tvil om at den er giftig. At den var i «vår» skog er skremmende, sier styrer Lill-Tove Jansson. – For oss var det et varsku som fikk oss til å lage nye rutiner. Vi har et kjempestort uteområde med trær og busker ved barnehagen. Det er et eldorado for ungene. Nå er vi flinkere til å følge med når barna er oppe i skogen.

Foto: MARIE VON KROGH

«BEKYMINGSFULL BEMANNING»

Sviland FUS barnehage.....Sandnes (privat)

TILSYN: 5. oktober 2011

FUNN: Sviland FUS barnehage manglet kvalifisert personale i samtlige stillinger da kommunen var på tilsynsbesøk.

– Barnehagen har en bekymringsfull bemanningssituasjon, heter det i tilsynsrapporten. Kommunen skriver i rapporten at de er kjent med hvor vanskelig det kan være å rekruttere personell til barnehager som ikke er sentrumsnære, men konkluderer med at barnehagen har gjort det den kan for å skaffe personale. Barnehagen fikk godkjent alle sine innkomne dispensasjonssøknader for pedagogiske ledere.

■ ■ Styrer Tone Merete Løge Meling sier at bemanningssituasjonen nå er bedre, men at det fortsatt er vanskelig å skaffe nok pedagoger. – Markedet er veldig vanskelig og det tar derfor tid å finne kvalifiserte.

Foto: MARIE VON KROGH

«IKKE VASKET PÅ SYV ÅR»

Slettebø barnehage.....Egersund (kommunal)

TILSYN: 11. juni 2012

FUNN: Da barnehagen ble kontrollert i fjor var ikke hovedrenhold blitt gjort siden 2005. Tilsynet krever imidlertid at tak, vegger, vindu, lysarmatur, lister og ventiler rengjøres minst en gang i året.

■ ■ – Det er ikke bra det. Det skal ikke være sånn. Nå har vi forbedret rutinen og gjør det bedre. Vi forholder oss til forskriftene som gjelder, sier bygningsseier Helge Våge i Egersund kommune.

Foto: TERJE MØRTENSEN

«BLEIESKIFTE PÅ FELLESHANDKLE»

Solstua familiebarnehage.....Tromsø

TILSYN: 13. september 2012

FUNN: Denne barnehagen ble tatt for lovbrudd på paragrafen for smittevern da tilsynet så at det ble brukt tøyhåndklær som underlag for stell og bleieskift. Ikke nok med det, alle barna delte det samme felleshåndkleet.

■ ■ – Vi brukte ett tøyhåndkle. Hadde barna bæsjet, så la vi papir over. Men hvis de kun hadde tisset, så brukte vi det samme håndkleet. Vi byttet det kanskje to ganger i uken. Grunnen var at det er mye bedre for barnas hud at vi bruker tøyhåndklær. Nå bruker vi derimot papirhåndklær hele tiden, sier daglig leder Guri Estdahl.

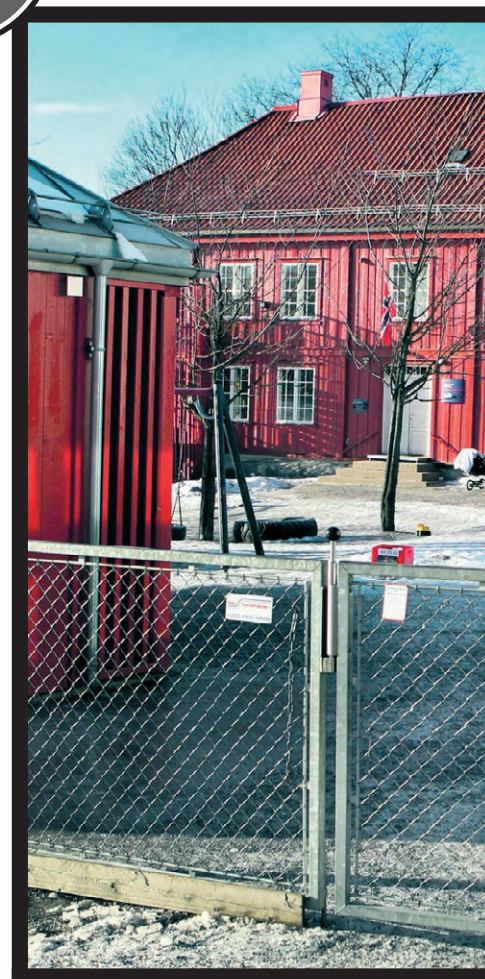

Foto: MARIE VON KROGH

KØ VED BLEIESKIFT

Auglend barnehage....Stavanger (kommunal)

TILSYN: 21. oktober 2010

FUNN: Barnehagen hadde 60 bleiebarn, men kun stalleplass til 40. – Mye kø ved bleieskift, konkluderer kommuneoverlegen i tilsynsrapporten. Tilsynet avdekket også at renholdet i barnehagen var mangelfullt, og at det lakk i taket i atelieret, trolig fra ventilasjonsanlegget. Det ble i tillegg påvist lekkasje i en trappeoppgang og i et lagerrom.

■ ■ – Ett ekstra stallebord er installert slik at vi nå har god kapasitet. En ny renholder er ansatt, skriver virksomhetsleder Bente Sjøthun til VG. Sjøthun opplyser at ventilasjonsanlegg og takhimling er kontrollert, og at det ikke har vært lekkasje i ettertid.

Delta på Twitter: #vgbarnehage

BARNEHAGER

«DRUKNINGSFARE»

Bellevue Gård barnehage, Oslo (kommunal)

TILSYN: 16. april 2012

FUNN: På uteområdet fant tilsynet store ansmalinger av regnvann som barn kunne druknet i. Innendørs var flere av panelovnene tildekket av inventar og puter. Da tilsynet gikk gjennom renholdsrutinene ble barnehagen gitt avvik etter at renholdsutstyret bar preg av uorden, samt at vask av leker ikke inngikk i noen rutiner. I tillegg var bygningen slitt og fuktskadet, noe den kommunale barnehagen hadde varslet kommunen om.

■ ■ – Vi har veldig godt tilsyn av voksne og lar ikke barna gå alene ute rundt disse vandamene. Vi ønsker oss at det skal bli bedre drenering i barnehagen, men det er opp til kommunen å prioritere det.

– Vi har blitt mer nøye til å følge opp rutinene for vask av leker og kontroll av panelovner, sier barnehageleder Gerd Boström.

Foto: NILS BJÅLAND

«KLOAKKLEKKASJE»

Engehaugen menighetsbarnehage ... Gjøvik (privat)

TILSYN: 16. juni 2012

FUNN: Fuktskader funnet på stallebord og gulvbelegg i første etasje etter flere kloakklekkasjer i 2009. Skadene var ikke utbedret, og dette kan ha påvirket innneklimaet i barnehagen.

■ ■ – Vi hadde en vannlekkasje fra en dusj i gangen. Det kom opp kloakk fra sluket, og det skjedde to ganger. Det var ikke store skader, fordi det ble pumpet opp med en gang. Men vi hadde et trestellebord, hvor man kunne se at det hadde ligget kloakk der. Vi hadde et gammelt linoleumsgulv også, som sprakk opp i skjøten, sier styrer Eva Lill Nilsen.

– Hvorfor tok det tre år å fikse skadene?

– Sann er hverdagen i barnehagen. Det ble en stor investering. Etter å ha skiftet det kom regningen på 80 000 kroner, sier styrer Eva Lill Nilsen.

«SKIFTET HÅNDKLE FOR SJELDEN»

Sjøliv FUS barnehage Austevoll (privat)

TILSYN: 10. januar 2011

FUNN: Tilsynet avdekket at barn ligger på et eget håndkle som ble skiftet én gang i uken. Dette er for sjeldent, mener tilsynet, og påpeker at det i så fall må skiftes hver gang det kommer urin eller avføring på håndkleet.

■ ■ – Det har vært praksis tidligere at det har blitt skiftet sjelden. Na bruker vi engangshåndklær hver gang, sier daglig leder Aud Iren Trodland.

«VASKET MED TØYHÅNDKLÆR»

Vammen friluftsbarnhage Sande (privat)

TILSYN: 21. oktober 2011

FUNN: Barnehagen brukte ikke engangsutstyr når de stelte barna. Gjenbruk av tøyhåndklær utgjør en smittefare. I tillegg manglet barnehagen et sikkerhetsgjerd, slik at barna uhindret kunne gå til nærliggende vei og sjø. Tilsynet avdekket også at innneklimaet ikke var tilfredsstillende.

■ ■ – Personalsvikt gjorde at vi brukte tøyhåndklær. Vi har skjerpet rutinene. Når vi fikk påpekt at det var mangler ved gjerdet, så ble gjerdet fikset med en gang. Det er et gammelt skolebygg og vi har ikke et avbalansert ventilasjonsanlegg, men har rutiner på utlufting, sier styrer Elisabeth Oddene.

«FALLER PÅ BETONG»

Skistua barnehage Narvik (kommunal)

TILSYN: 28. november 2011

FUNN: Tilsynet fant en rekke mangler ved sikkerheten på lekeplassen. Den mest alvorlige feilen var at bakken under et klatrestativ var laget i betong og steinmasse, slik at barna ville falle på et svært hardt underlag. I tillegg fant tilsynet flere åpninger hvor barna kunne risikere å sette fast hodet.

■ ■ – Da barnehagen ble bygget var det opprinnelig et lag med lyng og jord oppå lekeområdet. Så har ungene gravd det bort. Fallunderlaget hadde vi planer om å fiske, men vi stengte ikke av lekeområdet. Det er vanskelig å si om det var riktig vurdering. Noen uker sto det nok slik at barn kunne leke der, sier enhetsleder John Arne Haugen.

– Åpningene burde vi ha oppdaget tidligere. Men det ble rettet med en gang etter tilsynet.

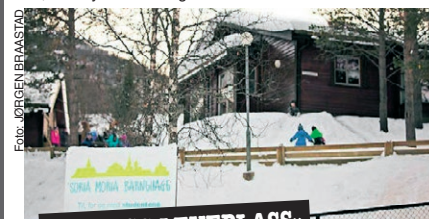
«MUGG I MATPAKKE»

Skjomen barnehage Narvik (kommunal)

TILSYN: 4. mai 2011

FUNN: Tilsynet reagerer på at barnehagens egne rutiner er for dårlige. Gammel matpakke med mugg tyder på dårlig renhold. Det ble også observert mye søppel på og ved barnehagens uteområde. I tillegg var flere av lekeapparatene i dårlig stand og utgjorde en fare for barna.

■ ■ – Feilene på lekeapparatene fikk vi ordnet med en gang etter tilsynet. Søppelet ble også fjernet og vi har fått skriftlige rutiner på renholdet. Alle avvikene er ordnet opp i nå, sier styrer Kari Willgohs-Knudsen.

«UTRYGG LEKEPLASS»

Soria Moria barnehage Narvik (privat)

TILSYN: 20. oktober 2011 **FUNN:** Tilsynet fant flere sikkerhetsmangler ved lekeplassen i form av gjerdet og åpninger barna kunne sette fast hodet, klemme fingre og en tauløkke barna kunne ha fått rundt hodet. Hadde lokken hengt i luften ville det vært en dødsfelle.

■ ■ – Jeg oppfatter ikke at disse situasjonene er noen dødsfeller. På tilsynet fikk vi bare skryt og beskjed om ikke å ta det som sto i rapporten så tungt. Situasjonen med tilsynet var at vi fikk påpekt småplukk. Ellers var alt kjempebra, sier styrer Anita Grimeland.

– Avvikene er småplukk?

– Ja, jeg oppfattet det som småplukk. Rapporten sier også at barnehagen er en trygg lekeplass. De manglene vi har fått beskjed om å rette opp har vi utbedret.

«DE AKER INN I VEGGEN»

Hommelvik barnehage Malvik (kommunal)

TILSYN: 27. januar 2011

FUNN: På to vintre hadde tre barn blitt skadet etter å ha brukt akebakken. «De aket inn i veggen på huset», skrev tilsynet og kalte akebakken «farlig». Og når barnehagen tok med seg alle barna på tur var det uten sikkerhetsrutiner. I tillegg ble den pålagt å bestille inspeksjon av lekeapparatene ute.

■ ■ – Det ble bygd en friluftspaviljong som tok noe av den nederste delen av denne lille akebakken. Det var ingen alvorlige skader. Vi har endret forholdene. Generelt: Barn må gå gjennom ulike erfaringer og ha litt risiko rundt seg for å lære seg noe, sier virksomhetsleder Ann Kristin Aalberg i Malvik kommune.

BARNEHAGE GRANSKINGEN

SLIK HAR VG GRANSKET LANDETS BARNEHAGER

I et halvt år har VG jobbet med å få ut tilsynsrapporter fra alle norske kommuner. I går publiserte vi 30 000 sider på vg.no.

VG sendte i oktober og november i fjor ut en begjæring til alle landets 428 kommuner om innsyn i rapporter etter tilsyn i kommunale og private barnehager i årene 2010, 2011 og 2012.

Innsynsbejæringen omfattet alle anmeldte og uanmeldte tilsyn etter lov om barnehager og forskrift om miljørettet helsevern, som kommunene har ansvar for å gjennomføre.

15. februar i år hadde VG mottatt svar fra samtlige kommuner. Da hadde vi fått over 4500 tilsynsrapporter fra 350 kommuner. Et fåtall av kommunene hadde utført tilsyn etter begge lovverk i ett tilsynsbesøk, og skrevet en rapport.

Totalt mottok VG tilsynsrapporter etter tilsyn i over 3000 av landets over 6000 barnehager.

Vi må ta forbehold om at kommunene faktisk har gitt oss innsyn i det vi har krav på etter offentlighetsloven.

78 kommuner har ikke levert rapporter, hverken etter barnehageloven eller forskrift om miljørettet helsevern.

Totalt 30 000 sider

Mens noen kommuner brukte noen få timer på å sende rapportene, tok det andre nesten fire måneder. I flere kommuner kom innsynsbejæringene ikke frem til rette vedkommende for det ble sendt gjentatte purringer.

I løpet av fire uker i januar og februar ble samtlige tilsynsrapporter, til sammen over 30 000 sider, lest av en gruppe på fem journalister.

Antall avvik, som defineres som brudd på lov eller forskrift, ble talt opp.

Avvikene ble deretter gruppert inn i flere områder. Resultatene ble så lagt inn i et dataprogram VG har utviklet for å analysere funnene i rapportene, og som har gjort det mulig å ta ut ulik informasjon, for eksempel om ulike barnehagetyper, type lovbrudd og geografiske forhold.

VG med barnehagebase

I VGs barnehagebase, som du finner på vg.no, kan leseren klikke seg inn på alle kommuner, og lese tilsynsrapporten for barnehager som har hatt tilsyn i løpet av de tre siste årene.

■ Noen kommuner var i gang med tilsyn da VG ba om innsyn. Enkelte har ettersendt rapporter, andre – som bydel Gamle Oslo – har ennå ikke ferdigbehandlet rapportene. Et fåtall kommuner har ikke svart på VGs forespørsler om ettersending.

■ En kommune, Sandnes i Rogaland, hadde slettet navnet på barnehagen i fem av rapportene som VG fikk tilsendt. VG har klaget på anonymiseringen, og denne saken er fortsatt til behandling hos Fylkesmannen i Rogaland.

■ I fem andre tilfeller hadde kommuner enten sladdet navn på barnehagene, eller holdt tilbake rapporter. I disse sakene ble det gitt innsyn etter at VG klaget på avslaget.

86 rapporter VG har mottatt etter at analysearbeidet ble avsluttet vil bli lagt inn i den digitale basen i uke 11.

I LØVENS HULE:

Kristin Halvorsen møtte VG i lekerommet «Løvens hule» på Stortinget for å svare på funnene i barnehagegranskningen.

Foto: FRODE HANSEN

Det blir ikke man smører tils

Kristin Halvorsen mener det utføres nok kontroller av sikkerheten og bemanningen i norske barnehager.

– Jeg tror ikke hovedutfordringen er at for få barnehager får tilsyn. Hovedutfordringen er at kommunene, som selv eier halvparten av barnehagene, er satt til å gjøre tilsynet med barnehagene sine. Det tror jeg gjør at kvaliteten på tilsynet blir for dårlig, sier Kristin Halvorsen.

Kunnskapsministeren fra SV vil heller vise frem en rapport hun selv

SV-Kristin ser ikke behovet for

har bestilt og betalt for når VG presenterer resultatene av barnehagegranskningen.

Rapporten er fra forskningsinstituttet Nova og ble publisert i 2012. Halvorsen mener den viser at det ikke er behov for flere tilsyn med barnehagene.

– Ulik alvorlighetsgrad

– Når en NOVA-rapport fra i år viser at 49 prosent av barnehagene hadde tilsynsbesøk i 2012, mener

jeg at det er et tilfredsstillende omfang, sier Halvorsen.

Nova-rapporten Halvorsen viser til er laget på bakgrunn av en spørreundersøkelse som 649 barnehagestyrere besvarte. VGs barnehagegranskning består av 4500 rapporter fordelt på 3000 barnehager.

Kristin Halvorsen sier til VG at hun ikke vil gå med på å sette strengere krav til hvor ofte tilsynene skal være og til hvor mange barnehager som skal granskes.

– Det blir ikke noe bedre av at

TIPS OSS

barnehage@vg.no

Ring eller send SMS/MMS til **2200**

■ Send spørsmål til VGs barnehageeksperter på vg.no. Morten Hendis (seniorrådgiver i Barneombudet),

Delta på Twitter: #vgbarnehage

INFO BARNEHAGE-TILSYN

Det føres flere typer tilsyn med norske barnehager.

Barnehagebasen på vg.no inneholder i alle hovedsak tilsynsrapporter etter to ulike lover:

■ ■ Tilsyn etter **Lov om barnehager** utføres som regel av kommunens barnehagemyndighet eller oppvekstveddeling. Disse tilsynene omhandler blant annet den pedagogiske bemanningen, barnehagens foreldre- og samarbeidsutvalg, årsplanen, rutiner for politiattest, opplysningsplikt overfor barnevern og den generelle driften.

Kommunene er pålagt å drive tilsyn, men hverken hyppighet eller metode for tilsyn etter barnehage-loven er lovfestet. En veileder fra Kunnskapsdepartementet sier imidlertid at tilsyn skal gjøres «systematisk»:

«Tilsyn er en viktig del av kommunens ansvar for å sikre barnehager med høy kvalitet. Denne oppgaven er særlig viktig for å kontrollere at barnehagelovens krav følges opp, og at kommunen som barnehagemyndighet har innsyn i hva som skjer i barnehagene i kommunen. Kommunen må utøve systematisk tilsyn for å sikre at kvaliteten og innholdet i tilbudet til barna er tilfredsstillende.»

■ ■ Tilsyn etter **Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler** utføres som regel under kommunelegens myndighet eller av egne miljø- og helseavdelinger i kommunene. Disse tilsynene omhandler blant annet inneluft, smittever, sikkerhet, hygieniske forhold, internkontroll og andre helsemessige faktorer.

Forskriften sier kun at «kommunen fører tilsyn». Omfang eller metode er ikke lovfestet, men det gis en rekke råd i en veileder fra Statens helsetilsyn, som også slår fast at kommunen har «plikt» til å føre tilsyn.

Tilsynsrapportene fra kommune til kommune er svært ulike, både når det gjelder tema, utforming, metode og hva som anses som lovbrudd.

De fleste tilsynsførerne bruker begrepene avvik og merknad for å påpeke kritikkverdige forhold, hvorpå det kan gis pålegg.

Avvik brukes for å beskrive forhold som gjør at barnehagen ikke fyller loven eller forskriftens krav.

Miljøkatastrofen

Kan vi akseptere at ungene våre har langt dårligere helsemiljø i barnehagen enn vi selv har på jobben?

14. august, 2005, under NRKs partilederspørsmål, ga SVs Kristin Halvorsen fra seg et løfte hun visste hun ikke kunne holde, men som hun nok mente måtte til for å gjennomføre partiets store fanesak gjennom 30 år:

– Det skal være full barnehagedekning i løpet av 2007. Dette er så viktig at dere er kvitt meg hvis vi ikke får til.

Kristin Halvorsen og SV hadde bundet seg til den rødgrønne regjeringsmasten, og det ble startskuddet for en Klondykestemming i barnehagebransjen.

Jeg fikk selv et barn i 2005 og kjente på en blanding av forventning og skepsis etter hvert som megabarnehagene skjøt i været rundt meg. I 2007 fikk sønnen min plass i en nyåpnet barnehage med 150 plasser. Noen år tidligere ville det ha vært en av de største i landet, men nå var den helt i mellomklassen.

En nedlagt margarinfabrikk på Sagene fikk 720 plasser, det nedlagte Sophies Minde-sykehuset fikk i overkant av 600. Til sammen ble det over 4000 nye barnehageplasser bare i Oslo i 2007. Vi som kunne plassere barna våre i nye eller nyoppussede lokaler var heldige. Undervisningsbygg i hovedstaden måtte til Øst-Europa for å handle inn brakker til over 2000 «midlertidige» plasser.

Det er ikke overraskende at enkelte forskrifter ble brukt under denne boomen. Men nå er det fem år siden Halvorsens egen deadline gikk ut. Og den oversikten VG nittid har puslet sammen i dag etter å ha tatt kontakt med hver enkelt kommune, er den første helhetlige oversikten over helse, miljø og sikkerhetstilstanden i norske barnehager siden barnehageløftet ble påbegynt.

Oversikten gir et sjokkerende bilde. Halvparten av barnehagene i Norge har ikke en gang hatt tilsyn de siste tre årene. Og halvparten av de som har hatt tilsyn, bryter loven. Når loven brytes er det altfor sjelden noen konsekvenser, rapportens endestasjon er hos kommunelegen eller på et annet kommunalt kontor.

De norske barnehagene er de mest sårbare institusjonene i hele det åpne, norske samfunnet. Norske foreldre plasserer en enorm tillit i systemet når de hver morgen leverer barna sine i en barnehage – en barnehage som i mange tilfeller

har langt dårligere helse-, miljø- og sikkerhetsforhold enn på de arbeidsplassene hvor foreldrene tilbringer dagen.

Kommentator
anders.gjaever@vg.no

avstand mellom barnehagene og den som skal føre tilsyn, sier Halvorsen.

Den tidligere SV-lederen innrømmer at sikkerheten i norske barnehager bor bli bedre.

– En av seks barnehager får kritikk fordi sikkerheten der er for dårlig. Hvordan forklarer du det?

– Det mener jeg er viktig at man påviser og retter opp. Det den siste bestilte forskningsrapporten vi har viser, er at sikkerheten i barnehagene er noe barnehagepersonalet og kommunene har vært veldig oppmerksomme på at er en utfordring. Det er en sak som man må følge opp nøye.

E-post: barnehage@vg.no

noe bedre av at ynet tynt utover

flere barnehagekontroller

man smører tilsynet tynt utover. For jeg er helt sikker på at mange barnehager følger dagens lovverk godt.

– VGs granskning viser at halvparten av barnehagene bryter loven?

– En utfordring med barnehageloven er at noe kan bli registrert som et lovbrudd, men egentlig ikke er et alvorlig forhold.

– Er det ikke alvorlig å bryte loven uansett?

– Jo, men det kan være veldig ulike alvorlighetsgrader over at man ikke følger loven til punkt og prikke. Men

da skal barnehagene følges opp slik at man forsikrer seg om at loven følges.

Regjeringen vil nå foreslå at fylkesmannen skal ta over ansvaret for å kontrollere at barnehagene følger loven. Forslaget kommer i barnehagemeldingen, som Halvorsen etter planen skal legge frem fredag om halvannen uke.

– Vi vil flytte ansvaret til en instans som har lang erfaring med grundige tilsyn av skolene. På den måten sikrer vi også at det blir en armlengdes

BARNEHAGE GRANSKINGEN

FLORØ (VG) Kommuneoverlegen i Flora godkjente barnehagen som tidligere fornyingsminister Heidi Grande Røys driver. Han er også hennes samboer.

I forbindelse med en gransking av over 4 500 rapporter fra norske barnehager, har VG fått tilgang til dokumentet som viser at kommuneoverlege Jan Helge Dale godkjente barnehagen til eksministeren. Godkjenningen kom uten at han hadde besøkt barnehagen.

Til VG innrømmer kommuneoverlegen at han burde ha erklært seg inhabil og er tydelig på at han gjorde en saksbehandlingsfeil.

– Jeg tenkte aldri på den problemstillingen, sier Dale.

SV-statsråd

Heidi Grande Røys var en sentral SV-politiker i den rødgrønne regjeringen under barnehageløftet, et av partiets aller største prestisjeprosjekt.

Da Grande Røys fikk godkjenningen, hadde hun året i forveien gått av som statsråd og tilbake til jobben som barnehagebestyrer i Havrenes barnehage i Flora.

For å få barnehagen godkjent, sendte hun inn et rapportskjema, der det blant annet var krysset av for at det manglet rutiner for utenørs renhold. Det manglet også håndvask i kantinen.

30. august 2010 fikk Grande Røys et brev fra kommunen om at disse forholdene måtte rettes opp. Dette brevet var undertegnet samboeren og folkehelsekoordinatoren i kommunen.

Ifølge Grande Røys ble dette rettet opp i.

Og 4. oktober kom godkjennelsen fra kommunen – også dette signert Jan Helge Dale.

– Godkjenningen ble behandlet av en annen saksbehandler i kommunen, som er underordnet rådmannen. Jeg hadde ingenting med det å gjøre, sier han.

– Men du har underskrevet dokumentene, og det er du som formelt har godkjent barnehagen?

– Ja, det er riktig. På dette tidspunktet var det ingen andre kommuneleger, men nå er kommunen med i et interkommunalt samarbeid på dette området.

– Barnehagen ble godkjent uten at det ble gjennomført befaring. Er det vanlig?

– Befaring gjøres ikke nødvendigvis hver gang. Barnehagene i kommunen godkjennes hvert tredje eller fjerde år, og vi har alle saksdokumentene fra tidligere liggende. Dette er noe vi har et langsiktig perspektiv på.

– Ikke aktiv

Heidi Grande Røys sier til VG at samboeren helt opplagt burde erklært seg inhabil, men at hun kun har forholdt seg til folkehelsekoordinatoren som behandlet saken.

– Min samboer har ikke vært aktivt inne i bildet, selv om han formelt sett har godkjent barnehagen.

– Dale har underskrevet brevene. Burde det ikke ha ringt en bjelle hos deg?

– I denne saken tenkte jeg ikke på det. Men det er helt opplagt at jeg burde ha gjort det. Jeg ser den blemmen.

I gårsdagens VG stilte en rekke eksperter seg kritiske til kontrollen av norske barnehager.

Fagansvarlig for barnehager hos Barneombudet, Morten Hendis, sier til VG at saken fra Flora illustrerer problemene med da-

Barnehage godkjent av samboer

«Jeg ser den blemmen»
Eksminister Heidi Grande Røys

SAMBOERE: Her er daværende fornyingsminister Heidi Grande Røys på vei inn til regjeringens nyttårsmiddag i Oslo sammen med sin samboer, Jan Helge Dale.

Foto: NTB SCANPIX

«Jeg har aldri tenkt på den problemstillingen»
Kommunelege Jan Helge Dale

Delta på Twitter: #vgbarnehage

INNROMMER TABBE:

Tidligere formyingsminister Heidi Grande Røys ble fotografert i Havrenes barnehage i Flora i 2010, det samme året som den ble godkjent av hennes samboer, kommunelege Jan Helge Dale. Foto: HALLGEIR VÅGENES

gens tilsynsordning, hvor kommunene driver kontroll med egne barnehager.

– Dette viser at det er en utfordring i små kommuner å holde sin sti ren – og at vi trenger noen utenfra som kikker barnehagene i kortene, sier Hendis.

Han er også kritisk til at godkjenninger som dette blir gitt, uten at noen fysisk oppsøker barnehagen.

– Det er ikke greit kun å fylle ut et skjema. Det må være en utfordring for en kommuneoverlege å godkjenne en barnehage han ikke har sett. Det er spesielt å ikke kontrollere et lokalt huse mange barn, sier Hendis.

– Dette viser jo at det er forferdelig vanskelig å kontrollere seg selv. Og det er det store problemet med dette systemet som vi har i dag.

Har vært åpen

Grande Røys har flere ganger vært åpen om sin relasjon til kommunelegen i Flora.

I et intervju med Teknisk Ukeblad i august 2008 omtalte hun Dale på følgende måte:

– Han er kjekk å ha, både som trøst og som den som gir meg et spark for å ta de rette beslutningene, sa hun.

Samboerparet er begge erfarne politikere. Heidi Grande Røys ble innvalgt på Stortinget fra Sogn og Fjordane i 2001. I 2005 ble hun utnevnt til fornyings- og administrasjonsminister.

Hun var statsråd da regjeringen, med SV i spissen, la frem stortingsmelding nr. 41 om Kvalitet i barnehagen, og som fornyingsminister engasjerte hun seg økt bruk av IKT i barnehagesektoren. Til helgen skal Grande Røys være dirigent under SVs landsmøte.

Dale er tidligere leder i Flora Arbeiderparti, og ble i fjor lansert som kandidat til stortingsvalglisten til Sogn og Fjordane Arbeiderparti.

– KLART INHABIL

– Hvis en kommunelege har godkjent en barnehage der barnehagebestyreren også er hans samboer, så er det helt opplagt at han er inhabil. Det er han som har gjort en feil, sier Eivind Smith, professor i offentlig rett.

Anders Todal Jensen, professor i statsvitenskap, mener at også Grande Røys burde tenkt seg bedre om.

– I lys av bakgrunnen hennes som statsråd, burde hun antydde for samboeren at han burde sørge for å erklære seg inhabil, men formelt sett er det ikke hennes sak å gjøre det. Det er samboeren som har gjort noe kritikkverdig, sier Todal Jensen.

– Det var han som skulle tenke på dette. Det er et ansvar som hviler på saksbehandler og ikke søker. Hun kunne ikke opptrådt på en annen måte enn hun gjorde, sier Frank Aarebrot, professor i sammenlignende politikk.

– SOVET I TIMEN

FLORØ (VG) Rådmann i Flora kommune, Terje Heggheim, sier til VG at det helt klart var en glipp at Dale fikk godkjenne barnehagen der samboer Heidi Grande Røys er styrer.

– Han var inhabil. Det var jeg som skulle ha skrevet under, og det legger vi oss flate i forhold til.

Heggheim sier at kommunen ikke har tenkt på at dette kunne være en problemstilling.

– Her har vi sovet i timen, sier han.

BARNEHAGE GRANSKINGEN

55 NORSKE KOMMUNER HAR IKKE FØRT TILSYN I BARNEHAGER DE SISTE TRE ÅRENE. HER FØRER VI

Namskogan kommune

– HAR IKKE VÆRT FORMELLE NOK

FORKLARING: – Vi har gjort en form for tilsyn, men vi ser at vi har vært for lite formelle i formen til at det kan bli godkjent som tilsyn etter «Lov om barnehager», sier oppvekstsjef Aslaug Pettersen.

- Hva legger du i dette?
- Hvert år har en gruppe bestående av meg, rådmann, en politisk representant og en foreldrerepresentant hatt møter med styrene. Vi har referater fra disse møtene.
- Hvorfor har det ikke vært gjort vanlige tilsyn?
- Vi har det ofte travelt. Jeg har alene ansvar for barnehager, skoler og voksenopplæring. Det er ganske store oppgaver. Men vi setter i gang med dette nå i vår. Det er heller ikke vært gjort tilsyn etter Forskrift om miljørettet helsevern, men det tas årlige verneundersøkelser.

Arendal kommune

– TILLIT OG MYE SAMKVEM

FORKLARING: – Vi har hatt utskiftninger på barnehagekontoret og fikk på plass de nye folkene for halvannet år siden. Det siste året har vi brukt på å lage et system for webtilsyn (egenrapportering via nett, red. anm.) som vi går i gang med nå. Vi har ikke gode forklaringer på hvorfor vi ikke har fulgt opp tilsyn tidligere, sier Roar Aaserud, kommunalsjef oppvekst.

- Er webtilsyn uten å være tilstede i barnehagen godt nok?
- Vi vil gå inn i etterkant å analysere det vi finner og ta betydelige stikkprover.
- Hva vil det si?
- Vi har cirka 65 barnehager, så minst 10 prosent i alle fall.
- Er det godt nok å besøke seks-syv barnehager?
- Vi har ellers en tett dialog med barnehagene. Det er mange møter og en overveien til tillit begge veier. Men bare det at vi varsler tilsyn må ha en effekt.
- Hvordan har man tett dialog med 65 barnehager?
- Vi har tre ansatte og det er mange møter, også om denne tilsynsreformen. Vi har kvalitetshåndbøker og dialog om økonomi. Det er mye samkvem.
- Hvordan kan man vite tilstanden i barnehagen uten å besøke den?
- Mye av dette kommer fram i årsmeldingene og hva som er gitt av godkjenninger. Det er flere dokumenter som gir oss oversikt og oppgående foreldre sier i fra.

Røyrvik kommune

– KUNSTIG MED SÅ TETT KONTAKT

FORKLARING: – Jeg som oppvekstsjef er også rektor på skolen. Barnehagen har styrer, og jeg har tett samarbeid med styreren. Vi har ukentlige samtaler og møter. Vi har ikke hatt formelle tilsyn på kommunalt nivå, i og med at samarbeidet er så tett, skriver oppvekstsjef i Røyrvik kommune, Odd Einar Haugen, i en epost.

- Men dette er et brudd på barnehagelovens krav?
- Ja, det er jo det. Men det jobbes nå med å få dette på plass etter hvert. Det er kunstig å gå på tilsyn i en barnehage jeg har så tett kontakt med, sier han.
- Vi snakkes veldig ofte. På en måte har vi tilsyn dere hele tiden, og jeg føler vi har full kontroll på forholdene.
- Har du noen gang oppdaget ulovlige eller uforsvarlige forhold i barnehagen?
- Nei, jeg har ikke det.

Holmestrand kommune

– KAPASITETSPROBLEMER

FORKLARING: – Vi er en forholdsvis liten kommune og har hatt kapasitetsproblemer. Det er rett og slett for få personer til å gjøre den jobben. Men det er mye som er tilsyn. Vi har jevnlig kontakt i form av møter og samlinger og kjenner barnehagene våre godt.

- Hva synes du om at det går så lang tid?
- Jeg skulle ønske at det ikke gjorde det, men sånn har det blitt. Vi planlegger tilsyn i 2013 og 2014 nå.

Ringsaker kommune

– PRIORITERT UTBYGGING

FORKLARING: – Det har vært et kjempesort fokus på utbygging til full barnehagedekning. Vi har en plan for tilsyn som ligger i bunn, men på grunn av utbyggingen har vi måttet prioritere å starte nye barnehager og gi dem veiledning, sier barnehagerådgiver Kristin Sæta.

- Har kvantitet gått foran kvalitet?
- Jeg har tett dialog med barnehagene enkeltvis og i fellesmøter. Vi satser masse på utviklingsarbeid, så jeg er trygg på at kvantitet ikke har gått på bekostning av kvalitet.

Holtålen kommune

– STYRERE VAR BARNEHAGEMYNDIGHETEN

FORKLARING: – Det har aldri vært gjort formelle tilsyn med barnehagene fra kommunens side. Årsaken er vel at det i en kommune med tre barnehager blir for nært, og at styrere også har jobbet på kommunalt nivå i barnehagemyndigheten, slik at man har ment at man hadde det nødvendige innsynet, sier oppvekstsjef Line Andersen.

- Men nå har vi laget et system for tilsyn som vi starter med nå. I tillegg skal vi ha tilsyn etter «Forskrift om miljørettet helsevern».

Rana kommune

– HAR VELDIG GOD OVERSIKT

FORKLARING: – Det har vært veldig tidkrevende arbeid med å regne ut tilskuddene til de private barnehagene, et ansvar kommunene fikk for ikke lenge siden, men gjennom dette har vi vært gjennom mange ting et tilsyn dekker, sier barnehagesjef Anita Voldstad.

- Hva slags ting?
- Bemanning, areal og bamefall, for eksempel. I tillegg har jeg vært lenge i jobben som barnehagesjef og har veldig god oversikt.
- Men loven pålegger formelle tilsyn?
- Ja, og det er derfor vi nå har satt i gang med et arbeid med en prosjektstilling for tilsyn og et system for internetbasert tilsyn. Jeg vil ha dette på stell.

VG tar forbehold om at kommunene faktisk har gitt oss de rapportene de er pliktige å utlevere etter offentlighetsloven.

UTEN TILSYN: Myrulla barnehage, ved daglig leder Jan-Erik Olsen, har ikke hatt tilsyn gjennom barnehageloven på 17 år. Nå lover kommunen bedring.

Delta på Twitter: #vgbarnehage

ØRT TILSYN MED SINE BARNE- RKLARER 8 AV DEM HVORFOR:

7 ÅR UTEN TILSYN

KONGSVINGER (VG) Kommunen har ikke ført fysisk tilsyn med Myrulla barnehage i Kongsvinger på 17 år. Nå lover de bedring.

– Kommunene har tilsynsmyndighet, og tilsyn kan være med på å synliggjøre behovet for mer midler til barnehagedrift. Blant annet i forhold til bemanning, sier daglig leder Jan-Erik Olsen i Myrulla.

Han begynte i jobben i 1996, og kan ikke forstå den manglende kontrollen.

– Et par ganger har kommunen sendt oss en e-post om tilsyn. Men aldri har noen fra kommunen dukket opp, foruten en gang i 1998. Men det kom aldri noen rapport. Det er bukken som passer havresekken, sier Olsen.

90 barn går i den private barnehagen utenfor Kongsvinger sentrum.

Kommunen har heller ikke utført tilsyn ved de elleve andre barnehagene, i 2009, 2010 og 2012.

– Vi føler ikke at det går på sikkerheten løs her i Myrulla, men hvem er det som sjekker det, spør Jan-Erik Olsen retorisk.

Heller ikke kommuneoverlegen har sjekket barnehagene.

– Kan ikke svare

– Jeg begynte i 2009 og kan ikke svare for hva min forgjenger gjorde, men jeg har ikke ført tilsyn med barnehagene, sier kommuneoverlege Åge Henning Andersen.

Oppvekstsjef Unni Strøm forklarer det slik:

– Vi har foretatt tre tilsyn i 2011. I 2012 har vi hatt skriftlig rapportering fra alle barnehagene. Men på grunn av utskifting av tilsynspersoner har det ikke vært noe fysisk tilsyn, bortsett fra årlig kontroll når det gjelder utearealer. Mattilsynet har kontroll på kjøkkensiden og brannsikkerheten er også sjekket.

– Men fysiske tilsyn gjennom barnehageloven mangler for flere år?

– Vi har hatt dialogmøter med foreldre, politikere og ansatte i barnehagene. Men etterslepet på fysiske tilsyn har vi nå konkret plan om å hente inn igjen. Vi har god kontakt med våre barnehager og føler det er trygt for barna.

– Der er klart vi må følge opp dette, sier ordfører Øystein Østgaard (H).

Bukken og barnehagene

Det er få om noen andre bransjer som har fått føre tilsyn med seg selv, slik norske barnehager gjør.

«Reguleringsstaten» er et navn man gjerne bruker på det gjennomkontrollerte samfunnet hvor reguleringer, kontroller og tilsyn er i ferd med å erstatte den direkte politiske styringen. Dette er ikke spesielt for Norge, men er en del av en internasjonal utvikling hvor det politiske ansvaret pulveriseres når det delegeres til forskjellige uklare kontrollorgan.

Men selv i kontrollsamfunnet representerer det norske barnehagesystemet et avvik. Samtidig som kommunene er den største operatøren av barnehagedrift i Norge, skal de også føre tilsyn med at alt går riktig for seg. Det er som om bank- og forsikringsbransjen skulle ha hatt ansvaret for Finanstilsynet på si.

Det skaper en situasjon i utgangspunktet som gjør at man skal være veldig pinlig nøyaktig med habilitetsregler og vanntette skott mellom forskjellige avdelinger. Men lite tyder på at det er gjennomført. I rundt halvparten av norske kommuner ligger eierrollen og tilsynsansvaret under samme leder.

Personer som har jobbet ved det kommunale barnehagekontoret i en årrekke, som kanskje selv har vært styrer i barnehager og som har ansatt nye styreere etter seg, er den samme som skal passe på at alt går riktig for seg.

Systemet er overmodent for forandring, og det vil da også skje.

– Hovedutfordringen er at kommunene, som selv eier halvparten av barnehagene, er satt til å gjøre tilsynet med barnehagene sine. Det tror jeg gjør at kvaliteten på tilsynet blir for dårlig, sa Kunnskapsminister Kristin Halvorsen til VG på søndag, da hun ble konfrontert med de mange lovbruddene som kommer frem i VGs gjennomgang av tilsynsrapportene.

I barnehagemeldingen, som legges fram fredag, foreslår hun at fylkesmannen skal ta over ansvaret for å kontrollere at barnehagene følger loven.

Det blir neppe noen protester fra opposisjonen på dette: Høyre har allerede programfestet at det skal føres uavhengig tilsyn med barnehagene.

– Og det er bra – det burde bare ha skjedd for lenge siden.

Anders GJÆVER
Kommentator
anders.gjaever@vg.no

BARNEHAGE GRANSKINGEN

Hun utførte 34 barnehagetilsyn i Oslo på

INSPIRERER

INSPIRERENDE INSPIRERENDE
INSPIRERENDE INSPIRERENDE INSPIRERENDE
INSPIRERENDE INSPIRERENDE INSPIRERENDE
INSPIRERENDE INSPIRERENDE INSPIRERENDE
INSPIRERENDE INSPIRERENDE INSPIRERENDE

Kommunen innrømmer uheldig tilsynspraksis i over ti år

VG har mottatt 34 rapporter etter tilsyn med barnehager i Grünerløkka Bydel i 2010 og 2011. I over halvparten av rapportene går helt liklydende setninger igjen.

I tyve rapporter skriver tilsynsføreren at «det var inspirerende å være i barnehagen». I rapportene fra 2012 er denne setningen

fraværende. I stedet står det i 29 rapporter fra fjoråret at «barnehagen er populær».

I rapportene fra 2010 og 2011 er det også gitt en rekke personkarakteristikk av styreere, eiere og andre ansatte i barnehagene. Oppvekstdirektøren i Bydel Grünerløkka har i et intervju med VG slått fast at dette ikke hører hjemme i en tilsynsrapport.

Tilsynsføreren skulle ha påpekt lovbrudd. I stedet brukte hun de samme positive formuleringene om barnehage etter barnehage.

VG har de siste månedene gjennomgått 4500 tilsynsrapporter fra 3000 barnehager i norske kommuner.

Granskningen viser at 1 av 2 har brutt loven de siste tre årene.

Under gjennomgangen oppdaget VG at det ikke ble rapportert om et eneste brudd på barnehageloven fra bydel Grünerløkka i Oslo i 2010 og 2011. Alle tilsynene var gjort av samme person.

Mens tilsynsførere landet rundt i snitt har meldt om lovbrudd i annen hver barnehage, de har besøkt, fant kvinnen som er ansatt i Oslo kommune ikke et eneste lovbrudd på 34 tilsyn.

Tar selvkritikk

I en rekke av rapportene hun skrev, brukte hun nøyaktig samme ordlyd.

«Det var inspirerende å være i Hasle barnehage» skrev hun 7. januar 2010.

BEKLAGER: Direktør for oppvekst i Grünerløkka bydel, Øyvind Henriksen, tar selvkritikk på måten tilsynet med barnehagene i bydelen er blitt utført på. Foto: TROND SOLBERG

De neste månedene gjentok hun samme formulering i 19 andre tilsynsrapporter, uten å påpeke lovbrudd. Kun navnet på barnehagen ble byttet ut.

Avdelingsdirektør for oppvekst i Bydel Grünerløkka, Øyvind Henriksen, tar selvkritikk for måten tilsynene er blitt utført på. Han opplyser at praksisen kan ha pågått i over ti år.

— Vi beklager at arbeidet har vært mangelfullt, og at vi ikke har hatt gode nok rutiner. Det er ikke noe vi har behov for å forsvare. Han sier at manglene ble oppdaget i fjor, i forbindelse med en større gjennomgang av tilsynsvirksomheten i Oslo-barnehagene.

— Det var da vi så dette. Tilsynsrutinene ble deretter gjennomgått med en jurist, og endret. — Er det sannsynlig at barnehage-

gene i Bydel Grünerløkka ikke har begått et eneste lovbrudd på ti år?

— Tilsynsfunksjoner er ikke en garanti for at brudd på lover og forskrifter ikke forekommer, det er etablert for å avdekke slike brudd og sørge for at avvik lukkes, sier han.

I en rekke av tilsynsrapportene skrevet av den kvinnelige tilsynsføreren, er det påpekt at barnehager ikke har hatt førskolelærere i pedagogiske lederstillinger, slik barnehageloven krever.

Til tross for dette har ingen barnehager i bydelen fått påvist avvik i rapportene.

— Verdiløse rapporter

Morten Hendis er fagansvarlig for barnehager hos Barneombudet og sitter i VGs barnehagepanel. Han har fått lese en rekke rapporter fra tilsynsføreren VG omtaler, og reagerer sterkt.

— Dette er helt verdiløse rapporter som ikke sier noe som helst om hvor bra barna har det i barnehagen. Tilsynsrapportene har for eksempel ikke vurdert om det er nok ansatte til å passe på barna. Hva er vitnen med tilsyn hvis de ikke sjekker dette?

— Når tilsynet ikke vurderer forholdene i barnehagen, hva vil du karakterisere dette som?

— Dette er å tildekke og tilslore

en virkelighet, sier Morten Hendis.

I 2012 har tilsynsrapportene fra Bydel Grünerløkka en helt annen form enn rapportene fra de foregående årene. I fjor påpekte tilsynsføreren avvik, som defineres som brudd på lov eller forskrift, i en rekke barnehager.

Barnehagene fikk også tidsfrister for å lukke avvik i flere tilfeller. — Dette skulle vært gjort før, sier direktøren.

I rapportene er det også delt ut karakteristikk av eiere, styreere og andre ansatte som ifølge Henriksen ikke hører hjemme i en tilsynsrapport. Her er noen eksempler:

«Styrer er lett å like».
«Enhetsleder sammen med fagleder er ivrige gründere».
«Hun ser det nære i det store».
«En hyggelig dame som virket som hadde god kontakt med barna og foreldrene».

Muntlig form

Følgende setning er brukt i flere rapporter:

«Enhetsleder er en engasjert person, med mange jern i ilden, og har fått til mye i den tiden hun har ledet barnehagen».

Også dette ble oppdaget under gjennomgangen i fjor.

— Er ikke dette problematisk i

forhold til barnehager som ikke får slike «kvalitetsstempler»?

— Jo. Rapportene har en muntlig form som er uheldig. Det er viktig at man ikke blander kortene, og slike karakteristikk skal ikke forekomme i en tilsynsrapport.

Henriksen, som har vært oppvekstdirektør i bydelen siden 2004, sier at den uheldige tilsynspraksisen trolig har pågått i mer enn ti år. Vedkommende som har hatt eneansvaret for barnehagetilsynet har jobbet i bydelen lenger enn ham.

Tar grep

Han kan ikke gi noen forklaring på hvorfor hverken han, eller andre i administrasjonen, ikke har reagert på måten tilsynene har vært gjennomført på.

— Kan det ha sammenheng med at ingen har lest samtlige rapporter, og slik sett det hele bildet?

— Det kan være. Vi har nå tatt tak i dette og er på vei til å få et lang bedre tilsynssystem. Rapportene er kanskje ikke gode nok ennå, men det viktige er at vi har tatt grep for å gjøre det bedre, sier han.

Den aktuelle tilsynsføreren ønsker ikke å kommentere saken overfor VG.

Delta på Twitter: #vgbarnehage

to år. Se hva hun skrev om 20 av dem:

ENDE

SINSEN BARNEHAGE

TILSYN 12. MAI 2011

”Det var inspirerende å være i Sinsen barnehage...

Enhetsleder drømmer om musikk som barnehagens profil i fremtiden.

HASLEVANGEN BARNEHAGE

TILSYN 24. MARS 2011

”Det er inspirerende å være i Haslevangen barnehage...

Styrer er en aktiv og interessert pedagog og er ivrig i å forme barnehagens pedagogiske innhold og gi råd til ansatte.

HALLENPARKEN BARNEHAGE

TILSYN 11. FEBRUAR 2010:

”Det var inspirerende å være i Hallenparken barnehage...

Enhetsleder er en engasjert person, med mange jern i ilden og har fått til mye i den tiden hun har ledet barnehagen etter omorganiseringen.

TILSYN 3. NOVEMBER 2011

”Det var inspirerende å være i Hallenparken barnehage...

Enhetsleder er en engasjert person, med mange jern i ilden og har fått til mye i den tiden hun har ledet barnehagen etter omorganiseringen.

BARNAS HUS BARNEHAGE

TILSYN 18. FEBRUAR 2010

”Det var inspirerende å være i Barnas hus barnehage...

Fagleder er en engasjert person, med mange jern i ilden og har fått til mye i den tiden hun har ledet barnehagen.

TILSYN 8. SEPTEMBER 2011

”Det var inspirerende å være i Barnas hus barnehage...

Lederteamet i enheten er tre engasjerte personer.

WALDEMARS BARNEHAGE

TILSYN 8. NOVEMBER 2011

”Det var inspirerende å være i Waldemars barnehage...

Det er en seriøs eier i Waldemars barnehage, som ønsker en helhetlig profil i sine barnehager.

ST. HANSHAUGEN

TORSHOV

GRØNERLØKKA

SLOTTET

BIRK BARNEHAGE

TILSYN 24. FEBRUAR 2011

”Det er inspirerende å være i Birk barnehage...

Ansatte er oppriktig interessert i barnehagen og barna.

SEILDUKEN BARNEHAGE

TILSYN 5. MAI 2011

”Det var inspirerende å være i Seilduken barnehage.

RODELØKKA BARNEHAGE

TILSYN 20. OKTOBER 2011

”Det var inspirerende å være i enheten...

Enhetsleder har med mye erfaring fra tidligere arbeidsplasser, både som pedagog og leder.

KULTURPARKEN BARNEHAGE

TILSYN 5. MAI 2011

”Det var inspirerende å være i Kulturparken barnehage...

Hun er utdannet i USA. (Om styrer)

TØYENPARKEN BARNEHAGEENHET

TILSYN 25. AUGUST 2011

”Det var inspirerende å være i Tøyenparken barnehageenhet... Enhetsleder arbeider mye og er levende opptatt av å drive en god barnehage.

FANTEN BARNEHAGE

TILSYN 7. JUNI 2010

”Det var inspirerende å være i Fanten barnehage, og se at starten har gått bra og at ansatte og barn og foresatte trives...

Styrer mener hun har flinke folk i barnehagen, det er god stemning.

SOPHIES HAGE BARNEHAGE

TILSYN 29. SEPTEMBER 2011

”Det var inspirerende å være i barnehagen...

Lederteamet i enheten er tre engasjerte personer.

ROSENHOFF BARNEHAGEENHET

TILSYN 26. MAI 2011

”Det var inspirerende å være i Rosenhoff barnehageenhet...

Enhetsleder sammen med fagleder er ivrige gründere og har stadig planer for barnehagen, både rent fysisk og innholdsmessig.

HASLE BARNEHAGE

TILSYN 7. JANUAR 2010

”Det var inspirerende å være i Hasle barnehage...

Enhetsleder er en engasjert person, med mange jern i ilden og har fått til mye i den tiden hun har ledet barnehagen.

TILSYN 5. OKTOBER 2011

”Det var inspirerende å være i Hasle barnehage...

Hele barnehagen fremstår som innbydende for utenforstående.

SINSEN KIRKES BARNEHAGE

TILSYN 28. JANUAR 2010

”Det var inspirerende å være i Sinsen kirkes barnehage...

Styrer er en engasjert person, med mange jern i ilden og har fått til mye i den tiden hun har ledet barnehagen.

TILSYN 1. NOVEMBER 2011:

”Det var inspirerende å være i Sinsen kirkes barnehage...

Styrer er en engasjert person, relativt nyansatt og liker arbeidet i barnegruppen.

SINSENPARKEN BARNEHAGE

TILSYN 18. OKTOBER 2011

”Det var inspirerende å være i barnehagen...

Enhetsleder er en engasjert person, med mange jern i ilden og har fått til mye i den tiden hun har ledet barnehagen.

BARNEHAGE GRANSKINGEN

Hvis du ikke så finner jeg

SANDNES (VG) For å skape ro og orden i barnehagen, ble barn satt i en egen «skammekrok» og truet med sele.

– Dette er alvorlig og helt uakseptable metoder, sier kommunaldirektør Torill Kind i Sandnes kommune til VG.

De tre siste årene er det avdekket flere forhold i barnehager i Rogalandskommunen som Kind mener er kritikkverdige.

Alle etter at foreldre har slått alarm.

I fjor henvendte en mor seg til kommunen og uttrykte bekymring for at det kunne være uforsvarlige forhold i en konkret barnehage.

Kvinnen fortalte at hun ved flere anledninger hadde sett barn «bli satt på stolen», som fungerte som en slags «skammekrok».

En gang hadde hun hørt en ansatt rope til et barn som var blitt satt på stolen at «nå sitter du der til du er blitt snill».

Ved en senere anledning skal en annen ansatt ha sagt til et barn som satt på stolen «hvis du ikke er grei, så finner jeg frem beltet».

Fortvilelse

Styreren i barnehagen har forklart at i fortvilelse over ikke å få skape ro og kontroll over en gruppe på nitten barn, så «har nok de to nevnte situasjonene skjedd».

VG er kjent med at en av de ansatte i barnehagen som var involvert i episodene, er en kvinne tilknyttet en omstridt menighet på Vestlandet. Menigheten har tidligere offentlig tatt til orde for fysisk avstraffelse av barn som oppdragelsesmetode.

Kvinnen, som fortsatt arbeider i barnehagen, bekrefter overfor VG at hun er med i menigheten, men sier hun tar sterk avstand fra all bruk av vold mot barn.

– Jeg kan ikke stå til ansvar for det andre har sagt eller gjort. Dette er ikke min holdning i det hele tatt, sier hun. Kvinnen bekrefter episodene som er nevnt i rapporten.

– Dette er ting som er ordnet opp i og som vi har fått veiledning på. Det er ute av verden. Men dette har som sagt ingenting med min tilknytning til menigheten å gjøre.

Ifølge rapporten har barnehagen slitt med å holde ro og orden. Barnehageledelsen har overfor kommunen understreket at

bruk av «belte» har referert seg til bruk av selen på en tripp-trapp-stol.

Knusende kritikk

I et brev til barnehagen kommer kommunaldirektør Torill Kind og rådgiver Kirsten Svindland In't Veld med knusende kritikk mot måten barnehagen har opptrådt på.

Tilsynsmyndigheten forstår at det er blitt brukt «stol» i barnehagen som et bevisst pedagogisk virkemiddel. Det registreres også at det i to tilfeller er benyttet stol/trussel om bruk av stol og sele på en måte som kan virke krenkende overfor barn. Dette anses som et uforsvarlig forhold eller en meget uheldig praksis.

I 2011 fikk Sandnes kommune en anonym henvendelse om at en ansatt i barnehagen hadde en fremtredende posisjon i den kontroversielle menigheten.

VG ble også gjort kjent med saken i juni 2011. Etter å ha konfrontert kommunen svarte fungerende oppvekstdirektør følgende i en e-post til VG.

– I barnehagene må de ansatte følge barnehagelov og undervisnings- og rammeplaner. Vi har forsikret oss om at det skjer i denne barnehagen, og har ingen grunn til å tro at regelverket ikke blir fulgt. Når det gjelder bruk av vold, har vi ingen bekymringer knyttet til barnehagen.

Kommunaldirektør Torill Kind, som på dette tidspunktet var i permisjon, sier at hun ikke kan se at kommunen kan kritiseres for måten saken ble håndtert på.

– Da vi ble gjort kjent med dette hadde kommunen ingen holdepunkter for at det var kritikkverdige forhold i barneha-

gen. Kommunen har også et arbeidsgiveransvar her som vi måtte ta hensyn til.

– Men ser du at det i ettertid kan stilles spørsmål ved dette, når man nå kjenner til hva som skjedde?

– Ja, det ser jeg. Men som det ble sagt fra kommunens side i 2011, kan vi ikke legge oss bort i hvilke menigheter, eller andre organisasjoner ansatte er med i, så lenge de følger norsk lov og skjøtter jobben sin i kommunen.

Styreren i barnehagen beklauger hendelsene som er beskrevet i rapporten.

– Det som skjedde er ikke greit. Man skal ikke komme med trusler, og ikke bruke straffemetoder. Slik skal vi ikke ha det i arbeidet med barn, og dette er ting vi har arbeidet med, sier hun.

DYTTET BARN I BAKKEN

SANDNES (VG) Også i en annen barnehage i Sandnes er det avdekket alvorlige forhold:

Under en tur skal en ansatt ha løftet opp en gutt og deretter dyttet ham hardt ned i bakken.

En annen gang skal den samme ansatte ha fiket til gutten på nakken/halsen og satt ham hardt ned i en stol og deretter forlatt ham der.

I tilsynsrapporten fra Sandnes kommune bekreftes episodene, som skjedde i 2010.

– NN har ved to anledninger blitt utsatt for uforsvarlig, skremmende eller krenkende atferd av ansatt i barnehagen. Disse hendelsene/denne måten å søke i ivareta barnet på er avvik i forhold til Lov om barnehager.

Barnehageledelsen har forklart at dette var et engangstilfelle og at den ansatte av ukjente grunner hadde hatt en særdeles dårlig dag.

Kommunen slår fast at barnehagen som organisasjon ikke fanget opp eller fulgt opp disse hendelsene på en forsvarlig måte, hverken i forhold til barnet, dets foresatte eller den ansatte.

– Dette er alvorlige forhold. Både det som skjedde, og at barnehagen ikke fulgte det opp, sier rådgiver Kirsten Svindland In't Veld.

RYDDIG GARDEROBE: Ifølge rapporten har barnehagen slitt med å

DE TOK AFFÆRE: Det som er avdekket i flere barnehager er alvorlige og helt uakseptable forhold, sier kommunaldirektør Torill Kind (til venstre) og rådgiver Kirsten Svindland In't Veld i Sandnes kommune.

Foto: HALLGEIR VÅGENES

Delta på Twitter: #vgbarnehage

ke er grei, frem beltet

- Ansatte laget «skammekrok»
- Foreldre slo alarm i tre år
- – Alvorlig og uakseptabelt

holde ro og orden. Dette bildet har ikke noe med den aktuelle barnehagen å gjøre.

Illustrasjonsfoto: JØRGEN BRAASTAD

Vikarierende problemer

Ingenting opptar foreldre mer en bemanningssituasjonen i barnehagen til barna deres.

Hjertesukk fra en venninne på Facebook i går morges:

«Jeg er helt sikker på at det er veldig mange gode barnehager. Men jeg hadde satt pris på om det var folk på jobb som datteren min kjenner og som kjenner henne når jeg leverer om morgenen».

Alle foreldre og alle barnehagebarn kjenner igjen den følelsen av skuffelse. Den voksenpersonen de forholder seg best til er borte. Og det er hun – for det er en «hun» i rundt nitti prosent av tilfellene – ganske ofte. Sykefraværet i barnehagene er fortsatt høyt, selv om det skal ha gått nedover de siste årene.

En rapport fra Utdanningsforbundet for noen år siden, viste at drøyt 30 prosent av barnehagene først satte inn vikar etter fire til fjorten dager med fravær. I rapporten spørres det om kommunene bevisst venter med å sette inn vikar til staten overtar sykepengeutbetalingen.

I dag er det mellom 4000 og 6000 dispensasjoner fra kravet om at pedagogiske ledere i barnehager skal være førskolelærere.

Det er ikke noe tallfestet minstekrav til hvor mange barn det må være per voksen i barnehagene. I barnehagelovens § 18, står det at bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive «tilfredsstillende pedagogisk virksomhet». Gjennomsnittlig antall barn per ansatt 3,4 for grupper med barn inntil 3 år, og 5,5 for grupper med barn over 3 år.

Bemanningssituasjonen er det som opptar barnehageforeldre aller mest. Det å kunne overgi barnet sitt til en person eller personer som både foreldre og barna kjenner og er komfortable med, er avgjørende for tilliten til at de skal ha det bra i barnehagen.

Før jul demonstrerte foreldre og ansatte i barnehagene foran Rådhuset og overleverte et opprop med 7500 underskrifter i protest mot vikarkuttene i Oslo kommune.

I den forbindelse varslet kunnskapsminister Kristin Halvorsen at hun kommer til å foreslå og lovfeste minstebemanning i barnehagemeldingen som legges frem neste fredag.

«**For en feminist** som elsker jobben sin er det tungt å komme til denne konklusjonen. Jeg kan likevel ikke la være: Jeg ville heller vært hjemme med barnet mitt», skriver min FB-venninne:

«Ingen lover brytes når barna ikke trives. Men for en forelder som hver dag forlater et gråtende barn er det like ille».

Anders
GJÆVER

Kommentator
anders.gjaever@vg.no

BARNEHAGE GRANSKINGEN

**PÅ SYKEHUSET
ETTER ULYKKEN:**
15 måneder gamle
Magnus Ingebrigtsen
måtte transplantere
hud og legges i narko-
se hver gang banda-
sjen måtte skiftes etter
å ha blitt skåldet i
barnehagen. Foto: PRIVAT

SKÅLDET I BA

Magnus (5) var 15 måneder da han ble lagt i glovarmt vann og mistet huden på føttene sine. Hadde barnehagen vært bedre bemannet, kunne ulykken ha vært unngått.

Episoden fant sted 25. mars 2009 i Arken barnehage i Oslo.

Magnus P. Ingebrigtsen, ett av tolv barn under tre år i barnehagen, gråt. Han måtte skifte bleie. Den ufaglærte

■ Dom fastslår: Lav bemanning underliggende årsak ■ Flere hundre barnehager med for dårlig bemanning

assistenten syntes den lille gutten trengte en ordentlig vask. Samtidig ble hun ropt på av en annen assistent.

Klarte å løfte foten

I stresset som oppsto kjente ikke assistenten på vannet hun tappet i badekaret. Da Magnus ble senket ned i vannet forsto hun ikke at han nå gråt fordi vannet var svært varmt.

– Til alt hell klarte han å holde seg

oppreist og til og med løfte den ene foten opp fra vannet, forteller pappa Jørn Ingebrigtsen.

– Da vi kom til Ullevål sykehus fikk vi beskjed om at han hadde alvorlige skader på begge ben, fra ankelen og ned. Det var 2. og 3. gradsforbrenning. Det siste betyr også at underhuden var skadet, sier mamma Nora Pedersen.

VGs gjennomgang av 4500 tilsynsrapporter de tre siste årene viser at 328 barnehager har fått påpekt mangelfull

bemanning siste tre år. I de fleste tilfeller har tilsynet konkludert med at bemanningen har vært lovstridig.

– Smertefull behandling

Magnus måtte ligge fem uker på sykehus og gjennomgå hudtransplantasjoner. For hvert sårskift måtte han legges i narkose.

– Det var veldig smertefull behandling for Magnus. Han var veldig preget

Delta på Twitter: #vgbarnehage

– KAN MISTE OVERSIKT
VED LAV BEMANNING

Veien til kjæft, straff og disiplin blir kortere når barnehageansatte opplever at de ikke har oversikt over barna, mener høyskolelektor.

– Ved lav bemanning, eller med et personale som ikke har nok kunnskap om små barn, kan de ansatte miste den nødvendige oversikten. Vi vet at følelsen av ikke å ha oversikt eller kunnskap fører til strengere disiplin og kan gjøre seg utslag i stressede og sinte voksne. Veien til kjæft og straff blir kortere, sier Morten Solheim, høyskolelektor i pedagogikk ved Høgskolen i Oslo og Akershus.

Kan bli utestengt

Er det ikke nok voksne som forstår og ser barnas behov kan det også få konsekvenser for relasjonene mellom barna. I dag finnes det ingen lovfestede krav til hvor mange voksne som skal være på jobb per antall barn.

– Barn risikerer å bli utestengt i leken. Om ikke kvalifisert personell følger med og veileder barna i lek, kan mange bli stående utenfor og slite med å få venner. Barnas mulighet for voksenkontakt er svært viktig i de tidlige leveårene.

– Har vi for dårlige rammer til å skjønne denne oppgaven kan det få konsekvenser for barnas muligheter til å lykkes i skolen og senere i livet, sier Solheim.

VIL LOVFESTE
MINSTEBEMANNING

Forst i 2020 vil regjeringen at det skal være et minstekrav til barnehagebemanningen. Øie-utvalget ville ha det med én gang. Det blir heller ingen pedagognorm denne gangen. Svakt, mener pedagogikkprofessor Berit Bae.

– Bemanningsnormen er noe regjeringen kan gjøre noe med umiddelbart, sier hun.

– Jeg er helt uenig. Dette er et viktig gjennomslag. Det er første gang at vi har en bemanningsnorm som blir lovfestet, sier kunnskapsminister Kristin Halvorsen.

I FIN FORM NÅ:

Magnus leker som andre femåringer ute i snøen med bror Kristian (til venstre). Bak foreldrene Jørn Ingebrigtsen og Nora Pedersen.

Foto: FRODE HANSEN

BARNEHAGEN

etterpå og sluttet å snakke og vi brukte lang tid på å venne han til å bade igjen, forteller Nora.

I desember 2010 ble barnehageassistenten dømt til 21 dagers fengsel for uaktsom legemsbeskadigelse.

Selv om ikke Isrid Ødegård, eieren av barnehagen, satt på tiltalebenken, måtte hun tåle kritikk fra dommeren for hvordan barnehagen i hennes eget private hjem ble drevet:

«Den generelt lave bemanningen ... kan ha medvirket til et vanskelig arbeidsmiljø og slik sett vært en underliggende årsaksfaktor til ulykken», står det i dommen som samtidig sier at bemanningen den aktuelle dagen «synes å ha vært innenfor grensen av det akseptable».

Ifølge den mannlige barnehageassistenten, som også var tiltalt kjæreste, var det sjelden mer enn to på jobb, selv om det var tolv barn under tre år der.

Etterlyser oppfølging

– Det som leder opp til en ulykke er en rekke faktorer, hvor bemanningen var en del av dette, slik også dommen beskriver det. Det var mye stress rundt assistenten og da forelå ingen organisatorisk barriere som hindret ulykken, sier Jørn.

I dommen fraskrives bydel Nordstrand ansvar fordi de baserte «sin kontroll på et egenrapporteringsystem».

VGs gjennomgang av tilsynsrappor-

ter viser også at det ikke gjort ordnære stedlige tilsyn med barnehagen.

– Barnehager burde bli fulgt tettere opp. Dra ut og ha stedlig tilsyn! Det er åpenbart ikke tilstrekkelig at barnehager bare skal melde fra selv om hva de mener er bra og dårlig, mener Nora. Ødegård mener hendelsen ville funnet sted uavhengig av hvor mange som var til stede.

– Den aktuelle dagen var det fire assistenter til stede inkludert meg. Under rettssaken kom det ukorrekte påstander om bemanningen, men som retten valgte å tro på.

– Påstanden om at vi stort sett var to voksne på 12 barn er fullstendig gal. Barnehagen hadde og har tilstrekkelig bemanning, sier hun.

– Ulykken som inntraff i min barne-

hage er svært beklagelig for alle og aller mest ovenfor barnet som ble skadet.

Myke arr i dag

VG har vært i kontakt med den domfelte assistenten. Hun ønsker ikke å kommentere saken, men står inne for det hun sa i retten.

I dag er Magnus en frisk og rask gutt.

– Magnus er normal femåring og bærer ikke preg av det som skjedde, selv om han har gjort det tidligere. Etter to år med støtteslanger og hudtransplantasjon har arrene blitt lyse og myke, sier Nora Pedersen.

E-post: barnehage@vg.no

BARNEHAGE GRANSKINGEN

- BARNEHAGEN ER EN SMITTEBOMBE

SANDEFJORD (VG) Brødrene August (4) og Hans Georg Hvitstein (1) var hjemme fra barnehagen nesten hver dag i januar. Først med vannkopper, så omgangssyke og influensa.

– Vi rakk nesten ikke komme i barnehagen før de ble syke igjen, forteller foreldrene Karianne Gamkinn og Åge Hvitstein fra Sandefjord.

VGs gransking av tilsynene med norske barnehager de siste tre årene, viser at nesten 700 barnehager er tatt for lovbrudd knyttet til hygiene og smittevern.

I tilsynsrapportene VG har gjennomgått, går det frem at et hundretall barnehager har hatt for dårlig renhold, slurv med hygien, vask av leker, og manglet rutiner for å unngå smitte.

Vil ha bedre håndhygiene

– Virussykdommer overføres via dråpesmitte og direkte kontakt med hender. Derfor spiller renslighet en viktig rolle, påpeker seksjonsoverlege og professor Petter Brandtæg ved barnekl

nikken ved Oslo universitetssykehus.

Over halvparten av norske arbeidstgere med barn under åtte år er hjemme med sykt barn i én til fem dager hvert halvår, ifølge Statistisk sentralbyrå.

– Noe av sykefraværet kunne vært redusert med bedre håndhygiene. Men, selv med perfekte regler og rutiner vil det finnes mye smitte i barnehagene. Barnehagebarn er ofte sykere enn andre barn. De er tett sammen med mange andre barn og voksne, har ikke ferdig utviklet immunforsvaret, og de blir utsatt for hundrevis av ulike virus uten permanent immunitet.

– Vi merker stor endring ved at barna er oftere syke etter at de begynte i barnehage. Barnehagen er en smittebombe, forteller Åge Hvitstein.

■ August (4) og Hans Georg (1) syke hele januar

Familien flyttet fra Nesodden til Sandefjord like før jul. De dro fra en barnehage med vannkopper, til en ny barnehage der de fikk både omgangssyke og influensa.

– Kan skje glipp

En av barnehagene som har fått påpekt lovbrudd knyttet til hygienebestemmelsene de siste tre årene, er **Grimelund familiebarnehage i Oslo**.

Der ble det funnet bikkjemat på gulvet på stellerrommet, ølboks ved sand-

kassen, sneiper og hundebæsj på uteområdet.

– Dette er en privatbolig, og selv om vi har rutiner for å sjekke både inne og uteområdet, kan det skje en glipp, sier styrer Mette Furst.

– **Helsemyndighetene synes det var en alvorlig glipp?**

– Ja, det skal selvfølgelig ikke være slikt der det er barn. Etter tilsynet lagde vi en hundegård bak huset, slik at barna nå har sin egen hage, sier hun.

Ifølge et tilsyn gjort i **Norges Veterinærhøgskoles barnehage** ble det

Delta på Twitter: #vgbarnehage

INFO HYGIENE

I de 4 500 tilsynsrapportene VG har gjennomgått, påpekes det en rekke lovbrudd knyttet til hygiene og smittevern:

■ 686 barnehager har brudd på hygienebestemmelsene

■ 433 barnehager får kritikk for luftkvalitet og innneklima.

■ 52 barnehager har brutt bestemmelsene om smittevern.

■ 69 barnehager har mangelfull kontroll av legionella.

■ 85 barnehager har ikke tilfredsstillende kontroll av tuberkulose.

■ 25 barnehager har hatt tilfeller av muggsopp.

■ 13 barnehager har luft med for høye CO2-verdier.

■ 12 barnehager har brukt felleshåndkle på stellerom og toaletter i stedet for engangsutstyr.

■ 23 barnehager har ikke tilfredsstillende stelfasiliteter.

■ 32 barnehager har fått påvist fukt.

■ 31 barnehager har hatt for høy temperatur eller manglet termometer i kjøleskapet.

■ 23 barnehager har fått pålegg om å rette forhold på toalettene.

FAMILIEN FØRER

FRAVÆR: Familien Gamkinn Hvitstein fra Sandefjord fikk alle de mest smittsomme virus-sykdommene det er mulig å få i en barnehage. Her krysser de av alle fraværsdagene på kalenderen. Fra venstre: Hans Georg (1,5), mamma Karianne, pappa Åge og August (4,5).

Foto: HELGE MIKALSEN

■ 1 av 5 barnehager tatt for hygiene-lovbrudd

avdekket at barnehagen ikke ble vasket godt nok.

«Barnehagen er ikke tilfredsstillende rengjort, og det mangler rutine for årlig hovedrengjøring» står det i rapporten fra 2011, fra barnehagen som passer barna til studenter og ansatte ved høyskolen som underviser i blant annet medisin og helse.

– Alt er rettet opp i nå, forsikrer daglig leder Ida Larsson.

I Kleive barnehage i Molde gikk det flere måneder mellom hver gang de vasket lekene. Etter tilsynsbesøket sep-

tember i fjor, kom det frem at renholdsplanen ikke omhandlet vask av leker.

Klager fra de ansatte

– Det var relativt sjelden, medgir rektor Ellen Bergh ved Kleive oppvekstsenter.

– Etter tilsynet har vi mye oftere vasking og spriting av både hender og leker.

I Vestlitoppen barnehage på Stovner i Oslo var det så ille at de ansatte klaget.

– Det er riktig at de ansatte var misfornøyd med renholdet, men årsaken var at vi hadde en renholdsvikar. Jeg har ikke lyst til å si noe mer om det, annet enn at jeg har ikke hørt at noen er misfornøyd nå, sier styrer Reidun Beyer.

«Stor oppvekst av sopp og mugg på vegger, gulv og inventar», skriver Oslo kommune om Obersten barnehages kjellerlokale på Nordstrand i 2011.

«Et alvorlig helseproblem», slår rapporten fast.

De fikk beskjed om å stenge kjelleren

og fjerne alle ting. Noen møbler måtte kastes.

– Omsorgsbygg har sørget for at dette er i orden, og barna bruker ikke disse lokalene, sier styrer Nina S. Skari i Obersten barnehage.

VGs BARNEHAGEBASE

SJEKK TILSTANDEN I DIN BARNEHAGE PÅ

BARNEHAGE GÅNDSKINGEN

Alle foto: PRIVAT

HINKENHOPP BARNEHAGE, Sarpsborg

Maja Celine (4,5), kunne ikke vært i en bedre barnehage, mener mamma Anita Jakobsen (25):

– De ansatte lærer barna ting på en morsom måte. Det er fokus på et sunt kosthold, og når de er bursdag velger de mellom smoothie, grove vafler eller fruktspyd! Det er alltid frokost i barnehagen, noe som sparer oss foreldre for mye tid på morgenkysten, sier Jakobsen. Hun forklarer at siden det er en idrettsbarnehage er det full fart hele året: – Akkurat nå er det skøyter, tum og svømming, sier hun fornøyd.

GANDDAL BARNEHAGE, Sandnes

Mamma May-Britt Finstad Straume (37), har lang erfaring med Ganddal barnehage, og nå går minstemann Marcus Leander (3), i verdens beste barnehage:

– Mine barn tror de er verdens viktigste barn fordi de ansatte er så glade i dem. De to eldste mine har slutta, men når de kommer innom for å hente Marcus Leander synes de ansatte alltid at det er så stas! Alt i alt er det nettopp de ansatte som gjør dette til verdens beste barnehage – de ser barna og oss foreldrene på en helt spesiell måte, mener Straume.

VERDENS

Av ELISABETH SKOVLY

Av nærmere 4 000 kommentarer i VGs barnehagebase, har over 70 skrevet at de har funnet «verdens beste barnehage»! Her møter du noen av dem.

BARN

VÅGEN BARNEHAGE, Stavanger

Tone Watland (30), kunne ikke tenke seg en annen barnehage for datteren Julie (4), og sønnen Fredrik (1,5):

– Det er de ansatte i Vågen barnehage som gjør den til verdens beste, uten tvil! De sier selv at selv om lønna ikke er den høyeste, får de lønn ved å være med barna. Barnehagen i seg selv er gammel og trenger oppussing – men det gjør overhodet ingenting når de ansatte bryr seg så mye om ungene. Barna får prøve seg frem – det er alltid lov å klatre i trær, så får de heller hjelp til å komme seg ned, sier Watland. Julie ligger hjemme med sykdom, og mamma kunne derfor ikke få henne med på barnehagebildet.

SJIRAFFEN BARNEHAGE, Arendal

– Et lite rødt hus i en hage på Sørlandet – er ikke det idyllisk, spør mamma Irene Hegge Guttormsen (44), for å forklare Sjiraffen barnehage. Velse Cornelia på 2 år er Guttormsens tredje i samme barnehage: – De ansatte har god tid de få minuttene jeg er innom, og det er ikke noe samleband. Personalet er humorfylt, og tar barna med seg ut hele tiden. Vi bor bare 500 meter fra barnehagen, og ofte ringer de ansatte og hører om det er greit at de spiser matpakken på verandaen vår, sier Guttormsen, og legger til at hun alltid har sagt at det er helt greit.

Delta på Twitter: #vgbarnehage

RUSELØKKA BARNEHAGE, Oslo

I denne barnehagen fordyper de seg i blant annet musikerlegenden Bob Dylan. Det og mye mer gjør at Geir Rognlien Elgvin (36), mener sønnen Max (4,5), går i verdens beste barnehage:

– Her er det et helt annerledes pedagogisk opplegg. De fokuserer på kunst og kultur, og hele barnehagen heier på Arsenal! Da leker de med ball, ser på høydepunkter fra kamper og hvert barn har sin spiller! Den første sangen de lærte var «We hate Tottenham», for å si det sånn, sier pappa Elgvin og ler, for han legger til at på fredager er det disko, og en gang i måneden er det yoga.

KRINKELKROKEN BARNEHAGE, Vefsn

Mia Breimo (22), og Kristoffer Stabbforsmo (25), har lille Jonas på to år i det de mener er verdens beste barnehage i Nordland:

– Det er mye suss og kos i Krinkelkroken. Jeg har aldri dårlig samvittighet når jeg drar, for jeg vet at Jonas har det bra og er trygg på de ansatte. Det er aldri noen sure miner fra de ansatte, og når vi henter har alle stålkontroll på hva han har gjort den dagen! Det er ikke bare jobben til de ansatte, for de er genuint glad i alle barna, sier mamma Breimo, som legger til at det er et pluss at barnehagen er helt ny- og råflott.

SINOBER NATURBARNEHAGE, Nittedal

Pappa Øystein Degnes (32), synes naturbarnehagen er midt i blinken for lille Josefine på 1,5 år:

– Det er et unikt uteområde med skog og egen grønnsakshage som barna får være med å hente grønnsaker i. Det er fokus på sunn mat, uten at de ansatte er hysteriske. Siden det er en naturbarnehage er de mye ved tjernet i skogen og fikser fra en liten båt, og de eldste står på ski, sier Degnes. Han mener de ansatte er veldig flinke til å få med seg barna ut, slik at de får vært sammen med dyr og brukt naturen.

S B E S T E
H A G E

KOLVEREID BARNEHAGE, Nærøy

Mamma Line Marit Flånes (32), har jentene Nora (1,5), og Signe (3,5), og mener Kolvereid barnehage i Nord-Trøndelag er verdens beste barnehage for sine barn:

– Det er de voksne som gjør den til verdens beste. De er så nære og ser alle barna til enhver tid. Spesielt i hente- og levere-situasjonen legger jeg merke til at barna føler seg trygge og verdsatt. De ansatte tar utgangspunkt i ungene og legger planer, men om barna vil noe annet, styrer de alltid etter det de vil. I tillegg har de grillhytte, lavvo og lysløype rett i nærheten, sier en meget fornøyd Flånes. Lille Nora tok sin daglige lur når mamma skulle ordne bilde.

HOLESTUA GÅRDSBARNEHAGE, Aurskog-Høland

Pappa Jørn-Ole Nes (43), har hatt barn i forskjellige barnehager. Men Holestua gårdsbarnehage, hvor sønnen Edvard (5), går, er i verdensklasse:

– Her er de ansatte på barnas nivå, bokstavelig talt: de spiser for eksempel lunsj på gulvet om det skulle være sånn. Edvard er i «utegruppa», og da er de i fjøset og ordner med hesten, hønene, eselet eller kattene. De får være med på den daglige gårdsdriften og raker løv og plukker egg. Det er ingen fancy barnehage med mange lekeapparater, og de lar heller barna leke ute etter fantasi-en, sier Nes. Edvard koser seg med venninnen Norah Sofie Særgrov (6), på bildet.

BARNEHAGE GRANSKINGEN

De

Varsle kreft

SJOKKERT: Moren til Léonie (2), Cecilie Lovik Sveen, kan ikke fatte at ingen ble varslet om den farlige gassen. – Jeg mener barn skal utfordres litt for å få god motorikk, og ikke ha mykt skum rundt seg, men skjulte farer som radon, synes jeg ikke noe om. Her utenfor Vestskrenten barnehage.

NY BIL FOR KR. 990,-* PR. MND. inkludert stor utstyrspakke

www.citroen.no

En av Norges mest populære varebiler er også en av de best utstyrte. Velg mellom kort og lang. Kampanjen gjelder et begrenset antall biler og utvalget er selvfølgelig størst om du er raskt ute. – Ta kontakt i dag!

LEASING

Forskuddsleie kr. 30.000,-.
Tillegg lang kr. 195,- pr. mnd.

Ta kontakt dersom du ønsker andre kjørelengder.

STOR UTSTYRPAKKE

- Aircondition • Bluetooth og USB • Grip Control • Sentrallås med fjernkontroll • Elektriske vindusheiser • Radio/CD
- Cruisecontrol • Airbag fører- og passasjerside og mye mer...

BERLINGO PROFF
e-HDi 90

CITROËN

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

*Eks. mva. Pris pr. 01.10.2012. 5 års garanti (2 års fabrikk- og 3 års Norgesgaranti, 100.000 km) gjelder alle nye Citroën-modeller registrert etter 01.01.2011. For betingelser og øvrig informasjon, se citroen.no. 4,95 % nominell rente. Etabl.- og termingebyr kommer i tillegg. Bildet er illustrasjonsfoto og utstyr kan avvike. Vi tar forbehold om trykkfeil.

auto elite!
WWW.AUTOELITE.NO

OSLO • GLADENGVEIEN 9 • TELEFON 24 07 41 00 • ASKER OG BÆRUM • STASJONSVEIEN 40 •
TELEFON 67 49 48 00 • FOLLO • DYNAMITTVEGEN 10 • TELEFON 64 85 77 00

delta på Twitter: #vgbarnehage

Det er ikke om farlig gass

Av OLA MJAALAND og ROGER NEUMANN (foto)

I slutten av 2010 ble det påvist skyhøye verdier av den kreftfremkallende gassen radon i barnehagen. Men det gikk over to år før foreldrene fikk beskjed.

Radongass medvirker til flere dødsfall hvert år.

Langtidsmålingene i Vestskrenten barnehage i Oslo i 2010, viste et radonnivå på 742 Bq/m³ i årsgjennomsnitt. Det er langt over tiltaksgrensen på 100, og grenseverdien på 200.

Uvitende om den farlige gassen har barn og ansatte vært i barnehagen i to år og to måneder etter at rapporten ble klar.

– Det kom som et sjokk, sier Cecilie Løvik Sveen, mor til Léonie (2) som går i barnehagen.

– En glipp

Statens strålevern har anslått at radon er årsaken til 14 prosent av alle lungkrefttilfeller i Norge, og at det kan være medvirkende årsak til 300 av lungkreftdødsfallene i Norge hvert år. Kreftregisteret anslår at radon har mindre betydning og at antall dødsfall ligger mellom 30 og 100.

– Det stemmer at foreldre ikke visste om dette for nå. Informasjon om forhold som kan ha helsemessig betydning skal meddeles foreldre, sier spesial-

Mor: – Et svik fra kommunen

konsulent Kristian Røysland i miljørettet helsevern i bydel Søndre Nordstrand.

Kommuneforetaket Omsorgsbygg innrømmer at svikten har skjedd hos dem.

– Våre rutiner er alltid å sende over rapportene til bydelene. Dette er en glipp hos oss. Vi ser at rapporten ikke ble sendt. Men vi sendte over den nye rapporten av korttidsmålinger i januar i år, sier kommunikasjonschef Marte Svenneby.

Varslet ikke personalet

Omsorgsbygg er et kommunalt foretak i Oslo kommune som bygger, vedlikeholder og forvalter kommunale formålsbygg. Statens strålevern

reagerer på tregheten:

– To år er ikke akkurat kjapt. Selv om det å leve med et forhøyet radonnivå i

et par år med oppholdstid bare deler av døgn, gir en beskjeden risikøkning, så er det en helt unødvendig økning. Ideelt sett skulle en gjort noe med en gang, sier

Bård Olsen, rådgiver i Statens strålevern.

Mor Cecilie Løvik Sveen er fornøyd med barnehagen, men det bekymrer henne spesielt at ansatte ikke får vite noe.

– De ansatte er også overrasket, og har ikke hørt noe tidligere. Noen har jo jobbet her i syv år. Léonie (2) har vært her så kort tid at jeg ikke er så bekymret for strålingen hun er utsatt for. Det jeg er opptatt av er sviket fra kommunens ansatte. At de kunne forbigå dette i stilhet.

Overlege Janna Berg mener radon først og fremst er skadelig innendørs. Den høyeste målingen i Vestskrenten barnehage i Oslo ble gjort i fellesrommet.

– Hvor farlig radon er for små barn, er ikke godt nok kartlagt ennå. Radon øker risiko for lungkreft først og fremst hos røykere fordi skadevirkningene forsterkes av hverandre, sier Janna Berg, overlege ved Sykehuset i Vestfold.

TIPS OSS

barnehage@vg.no

Ring eller send SMS/MMS til 2200

KONTROLL PÅ GRØNT – KJØRTE PÅ RØDT

Nordmannen hadde med seg 620 liter øl, 138 liter vin og 46 liter brennevin over grensen. Sjøføren ville unngå kontrollen, og valgte derfor å kjøre på rød sone, skriver Moss Avis.

– Han trodde vel alle var opptatt med kontrollen, sier tollsjef Wenche Fredrikstad.

Men rød sone var bemannet og mannen ble anmeldt til politiet. Ikke verdens lureste triks...

BRUKER 100 MILL. AV BOMPENGENE

Kjellstadbommen i Drammen samlet inn 140 millioner kroner som har stått ubrukt i 12 år. Nå har politikerne blitt enige om bruken. Pengene skal gå til å utvide Bjørnstjerne Bjørnsons gate, gjennomfartsåren i Strømsø i Drammen, til en fire felts vei, skriver Drammens Tidende.

Det er mellom 20 000 og 30 000 tusen bilister som kjører strekningen hver dag. Byggestart blir i 2014, og prosjektet er beregnet til å koste 180 millioner kroner.

En mann i slutten av 20-årene er tiltalt for grov vold mot en ålesunder i oktober i fjor. Strafferammen i saken er på ti års fengsel. Mannen skal ha tatt seg inn i leiligheten til offeret, og gått løs med spark og slag mot hode og kropp, skriver Sunnmørsposten. Voldsofferet ble påført så alvorlige skader at en av lungene klappet sammen. Han fikk i tillegg skader i begge nyrer, milten og brudd i ribbein. Offeret lå på sykehuset i tre uker. Saken skal opp i Sunnmøre tingrett 8. april.

Det er lov å spare penger!

FYRINGSOLJE

PARAFIN-DIESEL

LAVPRIS

Prissammenligning på 2300 ltr fyringsolje standard, levert Oslo 18.01.2013
prisene gjelder pr liter, inkl mva og levering i Oslo

Spar opptil
2300 kroner

Statoil: 10,18 - Shell: 9,74 - Esso: 9,99
YX: 9,88 - Fyringsolje.no: 9,35

energi1 olje: 9,15

Vår beste kvalitet, Optimal, kun 15 øre tillegg
Gir mindre sot, renere forbrenning, mer effekt og mindre forbruk.

Ring 22 30 22 40

eller bestill på vår nettside og få -10øre i rabatt ut mars 2013. Oppgi kampanjekode VG032013

www.energi1olje.no

Saga Autoprotect as - Gaselle 2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012

Nesten nye Hyundai i30

BEGRENSET ANTALL!

Vi har fått inn
et parti nesten nye
Hyundai i30

Bilene leveres
med 5-års garanti.

0,- kontant.
Kr. 2480,- pr. mnd

HAR DU INNBYTTEBIL KJØPER VI DEN KONTANT!

KROGHS BILSALG AS

Oslos HYUNDAI-forhandler på Kalbakken

Bedriftsveien 6, Kalbakken Industriområde,
0950 OSLO - 22 16 40 40 - www.kroghsbilsalg.no

Inntil 296 daglige avganger!

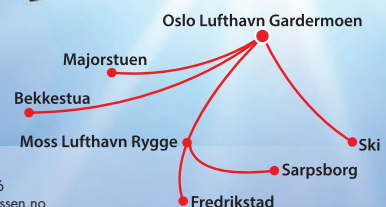
ENKLESTE VEI TIL GARDERMØEN

– og nærmere innsjekking til påskeopplevelsene kommer du ikke!
Vi har 110 stoppesteder i Østlandsområdet og kjører deg komfortabelt direkte til avgangshallen. Og vi kjører deg selvsagt hjem igjen når du har landet etter reisen!

Flybussekspressen
AIRPORT COACHES

INFORMASJON
177 / 815 00 176
www.flybussekspressen.no

BARNEHAGE GRANSKINGEN

DETTE

Svikt på sikkerheten. Manglende tilsyn. Brudd på bemanningskrav. Her er de viktigste funnene i VGs barnehagegranskning.

Etter å ha innhentet, lest og kategorisert innholdet i 4500 tilsynsrapporter fra 3000 forskjellige barnehager, ble VGs barnehagegranskning lansert søndag kveld 10. mars.

Utdanningsforbundet håper funnene VG har presentert blir en vekker for politikerne.

- De tingene som har blitt avdekket om Barnehage-Norge denne uken, handler mye om de rammevilkår barnehager, ansatte og styreere blir gitt av sentrale og lokale politikere, sier Ragnhild Lied, leder i Utdanningsforbundet.

Se alle rapportene

Søndag i forrige uke ble også VGs Barnebase lansert, hvor alle rapportene ligger tilgjengelig.

- Det er strålende og kan forhåpentligvis virke som en referanse for foreldre som lu-

rer på hva de skal være opptatt av i barnehagene, sier førsteamanuensis i pedagogikk Clas Jostein Claussen.

Det er første gang en slik nasjonal oversikt foreligger. Ingen direktorat eller departement har selv hentet inn tilsynsrapporter fra barnehagene.

- Mer solid

Derimot er det nylig bestilt rapporter om kvalitet og trygghet i barnehagene av det offentlige basert blant annet på spørreundersøkelser til barnehager. En av dem var kun besvart av 1700 av de 6500 som ble spurt.

- VGs materiale er mer solid. Det er åpenbart. Forskjellen er at du kan velge å svare på en spørreundersøkelse, det kan du ikke med tilsyn, sier forskningssjef Jan Fredrik Bjørnstad i Statistisk sentralbyrå.

1 AV 2
**HAR BRUTT LOVEN
SISTE TRE ÅR**

Rapportene VG har lest er tilsyn etter to ulike lovverk: Lov om barnehager og Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Rapportgranskningen viste at de to lovverkene til sammen hadde blitt **brutt over 6400 ganger** på mindre og mer alvorlige måter og at **annen hver barnehage har brutt loven** i løpet de siste tre årene.

1 = 1 KOMMUNALE OG PRIVATE LIKE GODE

Kommunale og private barnehager kommer like dårlig ut når det kommer til å bryte loven. I nær 40 prosent av tilsynsrapportene ble det påvist lovbrudd i både kommunale og private barnehager.

Førsteamanuensis Clas Jostein Claussen er ikke overrasket.

- For private barnehager er det et økonomisk incentiv ved å begå noen småfeil knyttet til bemanningen, samtidig som de er engstelige for eventuelle erstatningskrav og derfor ofte har et mer profesjonelt apparat på helse og miljø. I de kommunale barnehagene jobber man i kommunen, som da bærer ansvaret om noe skjer, sier han.

Delta på Twitter: #vgbarnehage

FANT VG

55

KOMMUNER UTEN TILSYN

Som svar på innsynsbegjæringer etter tilsynsrapporter fra VG, har **55 kommuner** oppgitt at de ikke har ført tilsyn de siste tre årene. Totalt er det omtrent halvparten av landets barnehager som ikke har hatt tilsyn de tre siste årene.

– Dette er virkelig sjokkerende og må være et veldig utrygghetsskapende funn for foreldre. Dette synliggjør at det offentlige følger altfor lite med på kvaliteten til barnas oppvekst. Jeg er særlig bekymret for at de ikke fører nok tilsyn med bemanningssituasjonen, sier Berit Bae, professor i pedagogikk.

1 AV 10

TILSYN BASERT PÅ ÆRLIGHET

450 av de 4500 tilsynsrapportene VG gransket var elektroniske **egenrapporter fra barnehagene**: Skjemaer sendt inn elektronisk, som ikke kan generere lovbrudd, kun «merknader» – på tross av at det konkrete forholdet kan være lovbrudd.

Det var gjennomgående svært få barnehager som ga seg selv alvorlige påpekninger.

– Disse tilsynene har svært liten verdi. Om man melder om god bemanning og stedlig tilsyn senere finner at det ikke var tilfelle, kan man bare vise til at det var slik på tidspunktet man fylte ut sin egen tilsynsrapport, sier førsteamanuensis Clas Jostein Claussen.

1 AV 6

SVIKTET PÅ SIKKERHETEN

Over 500 av de 3000 barnehagene VG har gjennomgått tilsynsrapporter for i perioden 2010-2012, fikk påpekt ulike grader av svikt knyttet til barnehagens sikkerhet:

Over 100 barnehager manglet sikring mot at barn skaldes av varmt vann fra i hovedsak vannkraner.

Over 70 barnehager kunne ikke dokumentere gode nok rutiner eller kompetanse på førstehjelp.

Nesten 50 barnehager hadde fysiske fasiliteter inne eller ute som medførte kveldningsfare.

Nesten 30 barnehager hadde usikrede stikkontakter.

1 AV 10

MED MANGELFULL BEMANNING

Over 300 av 3000 barnehager får i tilsynsrapporter påpekt kritikkverdige forhold knyttet til **antall ansatte eller kvaliteten på dem.**

I de aller fleste tilfellene er påpekningene kategorisert som lovbrudd. I over 200 barnehager var problemet for få pedagogstillinger eller manglende delårsverk.

– Hvor mange barn gjelder vel ikke dette? Dette er et akutt problem og bak disse tallene skjuler det seg trolig situasjoner der det ikke er et forsvarlig antall voksne til stede, sa Jon Christian F. Nordrum, ekspert på barnehagerett til VG.

1 AV 5

SLURVET MED HYGIENEN

Nesten 700 av de 3000 barnehagene VG har gjennomgått tilsynsrapporter for har fått påpekt **lovbrudd knyttet til hygiene og smittevern**. Samtidig får 400 kritikk for luftkvalitet og inneluft.

– Folk flest vil nok bli overrasket over VGs tall, men for meg som har jobbet med dette i flere tiår blir det mer en bekreftelse på det vi lenge har fryktet. Dette er svært betenkelig fordi de minste ikke har den minste anelse. De er hjelpeløse i forhold til det miljøet de blir satt i. Dette er et ansvar de voksne må ta, sier Tore Andersen, leder for Norsk forum for bedre innemiljø for barn.

BARNEHAGE GRANSKINGEN

■ I Norge er det til sammen **876 familiebarnehager**. I 2012 gikk det 6375 barn i dem. 2500 var ettåringer.

FOR LITE

Av ERLEND OFTE ARNTSEN, TERJE BRINGEDAL (foto) og JAN PETTER LYNAU (foto)

– Det kritiske er at det som godkjennes er lokalene, ikke eierne. De kan være etablert i alt fra gode hjem til dårlige kjellerlokale, sier høyskolelektor Sissel Mørreaunet.

– Man stiller ingen krav til utdanning, fortsetter Mørreaunet, som jobber ved barnehagelærerutdanningen til Dronning Mauds Minne i Trondheim.

I vanlige barnehager skal det være én pedagog per seks til ni barn under tre år. Kravene til den pedagogiske veiledningen i familiebarnehager derimot tilsier at det kan være opptil 30 barn på én pedagog.

– Hva en veileder i praksis rekker på denne tiden er svært varierende, sier Mørreaunet.

VGs gjennomgang av 4500 tilsynsrapporter viser at det er liten forskjell i hvor ofte det avdekkes lovbrudd i familiebarnehager og vanlige barnehager, selv om det er noe hyppigere i førstnevnte.

– Lite kritisk blikk

Førsteamanuensis Clas Joisten Claussen ved Høyskolen i Oslo og Akershus har forsket på familiebarnehager.

– Dette er blant barnehagene som trenger mest tilsyn. Vi snakker om en kombinasjon ufaglært arbeidskraft, privatiserte barnehager og ettåringer, sier Claussen.

Når familiebarnehager fungerer godt, er de oversiktlige og med god omsorg. Det negative er knyttet til dårlig innsyn og tilsyn, svak oppfølging, manglende kompetanse og et for lite kritisk blikk på hvordan private forhold i hjemmet virker inn på barna, mener Mørreaunet.

Hun nevner eksempler som at arbeidsløse menn som er hjemme på dagtid i familiebarnehagen og konflikter mellom eiers egne barn og de andre barna.

– Bakgrunnen for at man la til rette for familiebarnehager var for å bli kvitt de «svarte» dagmammaene. Det handlet om å gjøre disse dagmammaene

«hvite». Etter at man åpnet opp for dette konseptet har det blitt mye større enn man tenkte seg, noe jeg synes er lite betryggende, spesielt når tilsynet med dem er så dårlig, sier Claussen.

– Vårt utgangspunkt er at en god barnehage alltid er bra og en dårlig barnehage alltid er dårlig. Det gjelder også familiebarnehager, sier Arild Olsen, leder i Private barnehagers landsforbund.

E-post: erlend.ofte.arntsen@vg.no

LEK OG MORO: Øverst leker familiebarnehagens stifter, Camilla Høie Blom (35,) med Eleon (t.v.), Ole og Cathinka. Sverre leker fornøyd med duplo i midten, mens Ole leker på matten nederst.

FAMILIEBARNEHAGEN: Her lærer Ellen og Ole litt om ord, mens Sverre (bak) og Eleon (foran) holder på med

ÉN AV TO FAMILIEBARNEHAGER BLE STENGT

Halvannet år etter at lovbrudd var avdekket uten å ha blitt rettet opp, valgte Bydel Østensjø å stenge Fanten familiebarnehage i fjor.

«Med bakgrunn i et stort antall lovbrudd som ikke er rettet, stenges Fanten familiebarnehage», står det i et vedtak fra 5. juni i fjor.

Blant lovbruddene på Østensjø var manglende rutiner ved mistanke om omsorgssvikt, for internkontroll og innhenting av politiattester.

Bydelen fikk heller ikke vite hvem som var pedagogisk veileder. I tillegg var det umulig å få tak i eieren Monica B. Sahin, ifølge bydelen.

– Eier svarte ikke og rettet ikke opp feil over lang tid. Da gikk vi til skrittet å stenge, sier Tommy Grotterød, avdelingssjef barn og kultur i Bydel Østensjø i Oslo.

Sahin driver også en ordinær barnehage med samme navn i Bydel Grünerløkka. Der konstaterer siste tilsynsrapport fra desember i fjor at «eier har fått til en barnehage hun er fornøyd med».

Bydel Grünerløkka har også hatt

utfordringer med eieren Sahin, men skriver i en rapport at hun har «ryddet opp».

– Jeg har drevet familiebarnehager i Bydel Østensjø i mange år og lenge hatt problemer med samarbeidet med dem. Til slutt ga jeg opp og la ned, sier Sahin.

– De er ikke så veldig glad i familiebarnehager der. De sa blant annet at vi ikke hadde HMS-perm, men det hadde vi.

GRÜNERLØKKA: I disse lokalene drives fortsatt Fanten barnehage på Grünerløkka.

Delta på Twitter: #vgbarnehage

■ Ekspertene mener det stilles for få krav til disse, at innsynet er for dårlig, **at de mangler kompetanse** og at det er

KONTROLL

ed sitt.

TOM BARNEHAGE ANMELDT

I august i fjor dro bydel Nordre Aker i Oslo på uanmeldt tilsyn i Kyllingen familiebarnehage – og kom til låst dør.

Senere samme dag vendte bydelen tilbake til barnehagen og traff en assistent på vei ut – men de fant ingen barn.

«Assistenten ble spurt om hvilke barn som gikk der nå, men kunne ikke gi noe svar. Hun begynte å gråte og sa at hun ikke klarte å lyve mer, slik hun hadde fått beskjed om fra eier», står det i tilsynsrapporten.

I etterkant av tilsynet ble barnehagen politianmeldt.

Jeg kan bekrefte at vi har mottatt en anmeldelse fra bydelen om en barnehage de mener uberettiget har mottatt tilskudd. Jeg kan ikke si noe om mer før det er tatt en påtaleavgjørelse, sier politiadvokat Kristin Olsen.

Jeg hadde innrapportert riktig antall barn, men dette ble ikke registrert tidsnok av bydelen, sier Mette Først, eier av Kyllingen barnehage og andre familiebarnehager.

Hun avviser at assistenten hadde blitt bedt om å lyve.

Barna skulle begynne fysisk senere, men jeg hadde kontraktene, sier Først.

Kristin Voldsnes, seksjonssjef barnehagekontoret i Bydel Nordre Aker, viser til tilsynsrapporten.

Vi går ikke tilbake på noe av det som står i tilsynsrapporten. Dette er en barnehage vi har hatt mye dialog med knyttet til hvor mange barn de har, sier Voldsnes.

TÅSEN:

Kyllingen familiebarnehage drives i lokaler på denne adressen på Tåsen i Oslo.

– SKAPER TRYGGE BARN

Jeg tror familiebarnehage kan være en myk start på det å begynne i barnehage, sier Camilla Høie Blom (35).

Når det er små barnegrupper, får man sett hvert enkelt barn mye mer, fortsetter hun.

Rundt henne tasser ettåringene og toåringene.

Vil du komme å sitte hos meg, Sverre? spør Blom, som eier av Fredriksborg familiebarnehage på Bygdøy i Oslo.

Det er mye mindre bråk her og få voksne å forholde seg til.

Jeg tror det skaper trygge barn, sier Blom.

Tilsynet i Bydel Frogner var også fornøyd, ifølge en tilsynsrapport fra i fjor.

Det er vanskelig å kommentere på hvordan andre driver og kritikken som rettes mot familiebarnehager. Men jeg føler meg ikke som en dagmamme. Jeg driver en barnehage, sier Blom.

LAMBERTSETER: En av de fire avdelingene til Marmorslottet er i en leilighet i denne bygården på Lambertseter i Oslo.

ANSVAR FOR 28 BARN I FIRE ULIKE HJEM

En pedagogisk leder hadde ansvar for 28 barn i fire forskjellige hjem da tilsynet kom til Marmorslottet familiebarnehage i Oslo i fjor høst.

Etter kravene skulle hun bruke minst én time og et kvarter per barn, noe som ville si at hun høyst hadde 2,5 timer igjen til andre ting.

Likevel hadde hun ansvaret å skaffe assistentvikarer, selv være vikar fram til personen kom og ha ansettelsesprosesser.

Dette er en «eieroppgave», slo tilsynet fast og skrev: «Det skal ikke under noen omstendigheter tas fra veiledningstiden.»

Slike forhold er alvorlige, særlig i familiebarnehager der pedagogtettheten er lav. Hun fikk ikke tid til å gjøre jobben sin slik hun skulle, sier teamleder Anita Evensen i bydel Nordstrand.

Samtidig viser siste tilgjengelige ligning for eier Monica Kristoffersen at hun tok ut hele 1,3 millioner kroner i lønn i 2011.

Jeg har vært styrer i ti år og stått på døgnnet rundt, men var forhindret av personlige grunner i fjor høst. Vi ansatte en pedagog som også skulle ha noen styreoppgaver. Vi mente det var forsvaret, men jeg tar det tilsynet sa på min kappe, sier Kristoffersen.

Kristoffersen har nå ansatt en styrer i full stilling og en ny pedagog.

BARNEHAGE **GRANSKINGEN**

Jonas (3) kunne blitt påkjørt, **Ola (3)** kunne havnet under en

Foreldre

Av FRANK HAUGSBØ, ERLEND OFTE ARNTSEN, TANJA WIBE-LUND, HALLGEIR VÅGENES (foto) og GEIR OLSEN (foto)

ELVERUM/BERGEN (VG) VG har kartlagt et tosifret antall hendelser de siste årene der barn på ulike måter har forsvunnet fra norske barnehager. Her presenterer vi flere av dem.

Et viktig funn i VGs barnehagegransking tidligere i år, var at én av seks barnehager har brutt lovverket knyttet til fysisk sikring av barnehagene.

Et titall av disse har fått kritikk for ikke å ha sikret uteområdet godt nok, blant annet fordi de har for dårlige eller for lave gjerdet.

Efter at VG publiserte artikkelserien, basert på gjennomlesning av over 4500 tilsynsrapporter, har vi mottatt en rekke tips om sviktende sikkerhet om barn som på grunn av dette kunne ha – eller har – stukket av.

Midt i trafikken

13. mars ble to år gamle Jonas funnet gående mot en sterkt trafikkert vei i Elverum. Han hadde stukket av fra Espira Nordmo barnehage.

– Jeg snakket med mannen som kom kjørende da Jonas ble funnet. Han sa at det bare sto om sekunder før han hadde blitt påkjørt, og at kvinnen som fant sønnen vår hadde kastet seg ut i veien med livet som innsats for å redde ham, sier mamma Merete Ravnberg (36).

Sannsynligvis kom toåringen seg ut av barnehagen ved å klatre opp på en haug med snø som lå inntil gjerdet.

Nå vil hun ha strengere bemanningskrav.

– Foreldre har ingenting de skulle ha sagt så lenge barnehagen kan gjemme seg bak et diffust lovverk, sier hun.

– Vi beklager at våre rutiner ikke ble fulgt, skriver kommunikasjonssjef Jens Schei Hansen i Espira-gruppen AS i en e-post.

Hansen påpeker at gjerdet rundt barnehagen har standard høyde.

– Sannsynligvis var gutten borte syv-åtte minutter, skriver han.

En mandag i fjor fikk en annen familie i Bergen seg også en kraftig støkk.

Midt på dagen oppdaget personalet i

– FLAKS AT
DET GIKK
BRA MED
JONAS (2)

Kidsa Øvsttun barnehage aqt to små barn var borte. En av de var tre år gamle Axel Blich-Drovs (3).

Gikk to kilometer

En tilsynsrapport forteller at guttene hadde kommet seg ut gjennom porten til barnehagen.

– Vi reagerer på at når de ikke fikk tak i meg, så kontaktet de ikke barnets far, sier Anette Blich, moren til Axel, som tidligere har uttalt seg til Fanaposten.

Hun satt i et jobbmøte og tok ikke telefonen da et ukjent mobilnummer prøvde å nå henne. Det var fra barnehagen.

Plutselig, nærmere klokken 13.30 trasket de to guttene inn i stua til familien Blich-Drovs, hvor faren til Axel var hjemme.

Da hadde de to guttene gått den nærmere to kilometer lange veien fra barnehagen på egen hånd.

– Det var bare flaks og tilfeldigheter som gjorde at det gikk bra. Hadde de små barna valgt å krysse Osveien, kunne det gått mye verre, sier Blich.

Skiftet avdeling

Nå går Axel i en annen avdeling i barnehagen. Den opplever familien Blich-Drovs som mer ryddig.

– Da det hele skjedde var jeg bare så takknemlig for at Axel (3) ble funnet i god behold. Senere fikk jeg en etterreaksjon der jeg følte på at det var for lite fokus på sikkerhet og beredskapsplaner i barnehagen, sier Blich.

– Uken etter den denne hendelsen hadde vi besøk av helse- og miljøavdelingen i Bergen kommune. Nå er denne saken avsluttet, sier Wenche Strømme, leder i Kidsa-barnehagen.

E-post: frank.haugsbø@vg.no

en hjullaster, og **Julie (5)** måtte følges tilbake av en fremmed.

er opprørte

6 FORSVINNINGER:

Tuslet langs veien

Veiarbeidere ved Gamle Forusvei i Stavanger tok vare på en gutt (4) som kom tuslende langs veien. Ifølge Stavanger Aftenblad ble gutten ble deretter fraktet tilbake til Tusenfyrd barnehage, der han hørte til. Styrer Karin Erland sier til VG at de satte i gang flere strakstiltak i etterkant, for å hindre at det skulle skje igjen. (2010)

Klatret over gjerdet

De to jentene klatret over gjerdet og forsvant fra Grøtte barnehage på Fannrem i Orkdal. Begge ble funnet i god behold etter å ha gått i flere kilometer.

– Etter hendelsen har vi hatt større fokus på å passe på at vi kjører vekk sno, slik at ungene ikke skal kunne klatre over, sier enhetsleder Marit Bjørkli. (2010)

Politiet måtte lete

Politi og barnehagepersonale lette i tre kvarter før de fant den gutten (4), som hadde forsvunnet fra Øren Andelsbarnehage i Drammen, ifølge Drammens Tidende.

Gutten hadde kommet seg over gjerdet. Daglig leder Hanne M. Hansen og styreleder Christine Gjerde Halleby skriver i en e-post at barnehagen har satt i verk flere tiltak. (2011)

På trafikkert vei

Da Oslo-mannen oppdaget datteren og en venninne utenfor huset, hadde de to jentene hadde gått en og en halv kilometer langs en trafikkert vei.

Styrer Synnøve Herstad i Hullebergmyra barnehage sa til VG etter hendelsen at rutene i barnehagen ikke ble fulgt. (2012)

Søkte med hunder

Alarmen gikk da en tre år gammel jente forsvant fra en barnehage på Konnerud i Drammen i oktober i fjor.

Jente ble ifølge NRK meldt savnet av ansatte i barnehagen.

Hun ble funnet av en av politiets hundepatruljer tyve minutter senere, i god behold. (2012)

Funnet av kvinne

1. mars i år ble en to år gammel gutt funnet gående langs veien ved Tongjord barnehage sentralt i Gjøvik, uten sko og uten ytterøy.

Gutten ble ifølge Oppland Arbeiderblad fulgt tilbake til barnehagen av kvinnen som fant ham.

Styrer i barnehagen, Tone Jensen, vil ikke kommentere saken overfor VG. (2013)

FORELDRENE ADVARTE

Fem år gamle Julie (bildet) fra Lørenskog forsvant ut porten i Idavollen Steinerbarnehage sammen med to andre barn i fjor sommer.

Ikke før en fremmed fulgte barna tilbake, oppdaget de ansatte at barna hadde vært borte.

– Det skjedde kun halvannen uke etter at jeg gjentatte ganger hadde påpekt at hverken gjerdet eller porten til barnehagen var sikret godt nok, forteller Julies mor, Kathrine Skau Sivertsen. – Min arbeidsplass er bedre ivarettatt etter HMS-forskriftene enn mange barnehager, mener hun.

Familien Skau Sivertsen tok datteren ut av barnehagen i fjor da de opplevde at forholdene ikke ble utbedret.

– Vi har hele tiden tatt morens bekymring for sikkerheten på alvor, sier styrer Elisabeth Sæhl Olsen i Idavollen Steinerbarnehage.

Hun mener at hendelsen ikke var farlig fordi området utenfor var bilfritt og at barna var borte kun to minutter.

En tilsynsrapport gir barnehagen en merknad fordi gjerdet er utformet slik at det for mange barn innbyr til klatring.

– Dette står øverst på vår prioriteringsliste, sier Sæhl Olsen.

KLATRET PÅ HJULLASTEREN

Ola (bildet) fra Finnmark stakk av fra Nesseby barnehage en sommerdag i 2010.

Flere hundre meter unna forsøkte treårslingen å klatre opp på en hjullaster, som skal ha vært i gang.

To måneder tidligere hadde moren Marit Kjerstad skrevet brev til barnehagen om bekymring for sikkerheten som fol-

ge av manglende gjerde.

– Raskt etter hendelsen fikk vi oppført gjerde rundt hele barnehagens uteområde, og vi ble ekstra påpasselige, sier daværende styrer, Kjetil Balto.

FUNNET HER:

I dette veikrysset på Elverum ble Jonas tatt hånd om av en tilfeldig forbigående kvinne. – Jeg skylder henne alt for den innsatsen hun gjorde, sier mamma Merete Ravnberg (36).

Foto: GEIR OLSEN